

FIGUERES INCLOU!

PLA LOCAL D'INCLUSIÓ SOCIAL

Ajuntament de Figueres
www.figueres.cat

el **r**isell

Índex

Presentació	3
Introducció	4
Els conceptes d'exclusió i inclusió	5
Àmbits i factors d'exclusió social i els eixos transversals de desigualtat.....	7
Els eixos de desigualtat.....	9
Els Plans Locals d'Inclusió i Social	13
L'acció comunitària inclusiva i els PLACI	15
L'acció comunitària inclusiva	17
Missió, visió i valors del PLIS de Figueres	19
Missió.....	19
Visió	20
Valors	20
Principis orientadors de PLIS.....	21
Estructura del procés d'elaboració del PLIS.....	24
Estructura organitzativa i de participació del PLIS	26
Les funcions dels espais.....	27
Integrants dels espais.....	29
Les relacions del PLIS amb altres plans municipals: Espai de Coordinació Estratègica	31
DAFO i principals problemàtiques identificades	33
El Pla d'Acció del PLIS de Figueres	39
Síntesi del Pla d'Acció: línies i mesures	39
Línies, objectius i mesures.....	42
Projectes a desenvolupar a 2019 i 2020	59
Avaluació i seguiment	71

Presentació

Les ciutats no poden viure d'esquena a la realitat, ensenyar només la cara amable. Per avançar junts, de manera cohesionada, cal reconèixer primer que hi ha realitats dures i complicades que molta gent pateix i que hem d'actuar com a comunitat per trobar-hi solució. Assumint la responsabilitat que com a ens local ens pertoca, l'Oficina d'Inclusió Social de l'Ajuntament de Figueres ha elaborat aquest Pla local d'inclusió que us presentem, i que ha estat consensuat per tots els grups polítics del Ple, unànimement conscients que es tracta d'una eina necessària.

El Pla ens permet conèixer quins són els factors estructurals que provoquen situacions de vulnerabilitat que desemboquen, sovint, en l'exclusió. Només a través del coneixement profund de la realitat podrem trobar les estratègies adequades per atendre els col·lectius que es troben en aquestes franges de vulnerabilitat, i donar-los recursos per empoderar-se, fomentant la coresponsabilitat.

Aquest Pla d'inclusió ens facilitarà, sens dubte, les dosis justes de realisme i afavorirà que, des de l'Ajuntament puguem mantenir l'actitud proactiva que permetrà "planificar, ordenar i alinear totes les accions inclusives que es duen a terme a la ciutat, per tal que la suma dels esforços contribueixi a debilitar i revertir els factors generadors d'exclusió social" –tal com apunta encertadament el pròleg del Pla–, activant la participació de tots els agents socials i polítics que intervenen a la ciutat. Les estratègies plantejades pel Pla permetran crear noves expectatives de progrés personal i evitar la cronificació de les situacions de precarietat. Perquè aconseguir una ciutat inclusiva és –i haurà de ser-ho sempre– un objectiu general prioritari de la nostra ciutat per damunt de qualsevol altre interès.

Jordi Masquef i Creus
Alcalde de Figueres

Introducció

Des de l'Àrea de Serveis Socials de l'Ajuntament de Figueres es fa l'encàrrec a la cooperativa de consultors El Risell de concretar la política d'acció contra la pobresa i l'exclusió social, així com articular el desenvolupament del treball en xarxa entre el conjunt d'actors que intervenen al territori. Per tant, l'Ajuntament de Figueres ha fet una demanda d'assessorament tècnic per tal d'elaborar el Pla Local d'Inclusió Social de Figueres (a partir d'ara PLIS) del municipi.

L'actual conjuntura ha posat de manifest la manca de capacitat de les actuals estructures econòmiques, socials i polítiques d'oferir respostes efectives a les situacions de vulnerabilitat social i de pobresa generades. Els reptes que actualment afronta l'Administració Pública -a l'hora de dissenyar i implementar polítiques socials- estan estretament vinculats a les complexes condicions de vida del conjunt de la població i a unes trajectòries vitals que cada cop tenen més moments de ruptura. En aquest sentit, es considera fonamental saber construir solucions efectives a les problemàtiques socials actuals, ja que les respostes clàssiques de l'Administració no estan donant els resultats desitjats a l'hora de generar solucions satisfactòries a les necessitats socials contemporànies.

Els Plans Locals d'Inclusió Social són l'eina que fan servir els municipis amb l'objectiu de generar una política marc que pugui operacionalitzar la construcció d'entorns inclusius, prevenint i pal·liant així les situacions d'exclusió social del territori. La voluntat integradora dels PLIS s'expressa a partir del seu abordatge substantiu i metodològic. Per una banda, el contingut del Pla pretén ser un recull de les planificacions ja existents al municipi, i per tant la seva elaboració no es fa d'esquenes al territori ni al treball que el consistori ja realitza. Per altra banda, la transversalitat i el treball en xarxa són dos mecanismes que es promouen durant les diferents fases d'elaboració del Pla, amb la voluntat de generar compromisos consensuats amb el major nombre d'agents possibles (administracions i organitzacions públiques, empreses, entitats i associacions, entre altres).

En aquest sentit, al document es recull a un dels apartats una breu conceptualització de l'exclusió i la inclusió social, així com també dels Plans Locals d'Inclusió Social (PLIS). La informació relativa als Plans que apareix en aquest document s'ha extret de la Guia Metodològica Revisada dels Plans Locals d'Inclusió i Cohesió Social, elaborada per la Diputació de Barcelona.

En les pàgines següents es recull la política d'inclusió de Figueres pels propers anys. La seva definició ha estat fruit d'un procés de treball participat on hi ha contribuït actors de diversos tipus: diversos departaments de l'Ajuntament, altres administracions locals i supralocals, entitats socials del tercer sector, entitats veïnals, plataformes ciutadanes, el teixit empresarial i empreses de l'economia social. En total, hi han participat més de 50 veus diverses, en les diverses fases de treball que han possibilitat l'elaboració d'aquest document. La política d'inclusió recollida en aquest PLIS té voluntat transversal i de treball en xarxa amb els diversos agents del territori i així es plasma en la definició de les accions i projectes que es plantegen impulsar sota el marc d'aquesta eina de planificació estratègica.

Els conceptes d'exclusió i inclusió

L'exclusió social no és un concepte unívoc, ni consensuat en l'àmbit acadèmic, com tampoc en l'àmbit polític i administratiu. En la nostra anàlisi, la definició d'exclusió social la situem en el marc de l'estudi de les desigualtats socials i incorpora les transformacions econòmiques, socials, polítiques i culturals que afecten la nostra societat, generant nous riscos i trajectòries de vulnerabilitat en les persones.

En les societats occidentals del segle XXI, les fronteres de l'exclusió social han esdevingut altament mòbils i fluïdes, afectant cada vegada més persones i grups socials (Beck, 2002). Més enllà de la manca de recursos econòmics o materials, hi ha d'altres factors de desigualtat o discriminació social, política, relacional o simbòlica que es manifesten en diferents àmbits o esferes de la vida de la persona.

En aquest context val a dir que el concepte d'exclusió social fa referència a la naturalesa canviant i multidimensional dels problemes socials que sovint han estat descrits i delimitats a partir del terme pobresa. Com la pobresa, l'exclusió social descriu situacions de carència material, però va més enllà i incorpora moltes altres formes de desavantatge social que s'expliquen per transformacions estructurals i situacions de desigualtat; com ara la discriminació, el trencament familiar, els problemes de salut, les carències educatives o la pèrdua del lloc de treball, que dificulten o impedeixen a les persones participar en activitats clau de la societat.

Per tant, l'exclusió social es pot definir més en termes de procés -que afecta de forma canviant a les persones i grups de població al llarg del temps- que en termes de condició social. Com a conseqüència, per analitzar-la i abordar-la cal fer un salt i deixar enrere un enfocament estàtic tradicional (a partir del qual es van posar en marxa les polítiques per

combatre la pobresa). Cal, doncs, situar-nos en un escenari més dinàmic i processual que descriu l'exclusió social com a procés que afecta les persones en qualsevol moment de la seva trajectòria vital i que, per tant, pot ser canviant en el temps i objecte d'intervenció per part de les polítiques d'inclusió social.

Ens interessa, doncs, posar de relleu que el terme exclusió social no es refereix únicament als grups de població en situació de marginació severa i a les formes extremes de desavantatge múltiple que poden patir les persones. La perspectiva de l'exclusió social és, per contra, més àmplia i dinàmica. Tenint en compte que el fenomen de l'exclusió social és complex, ens hi podem aproximar des de tres formes complementàries: l'exclusió com a situació, com a risc i com a procés¹.

- **L'exclusió social com a situació.** L'exclusió és un concepte que ens pot servir per definir la situació en què es troba una persona o un grup de persones. Des d'aquesta perspectiva la definim com un estat de necessitat intensa provocat per múltiples factors (materials, educatius, laborals, sanitaris, entre d'altres). El caràcter multifactorial de les situacions d'exclusió social en dificulta les respostes en forma de polítiques públiques atès que es dota les persones excloses de dos trets que estan lluny de les lògiques tradicionals de la intervenció social: invisibilitat i transversalitat. L'acumulació de factors situa les persones en situació d'exclusió social en una marginalitat extrema i sense possibilitats de ser percebuts amb claredat per les administracions.
- **L'exclusió social com a risc.** L'exclusió social no és només una intensificació i una acumulació de dèficits personals, sinó que també expressa la debilitat dels recursos individuals i col·lectius per fer-hi front. Per tant, l'exclusió social no és només una situació sinó que també es refereix a un context de soledat de l'individu que fa créixer el propi risc de trobar-se en una situació d'exclusió social. La persona exclosa no és només la persona amb menys recursos econòmics o més pobre, sinó que és aquella que sovint viu aquesta situació en soledat, sense relacions socials ni vincles on trobar suport, sense xarxes socials, amb un capital social molt dèbil, amb estructures familiars cada vegada més fràgils i sense valors comunitaris sòlids.
- **L'exclusió social com a procés.** L'exclusió social és la conseqüència de processos socials i econòmics generals que afecten els individus en determinats moments de la seva trajectòria vital. L'exclusió social és un procés que afecta una part

¹ Seguim en aquest apartat la conceptualització de Brugué Q. (2010). "Políticas para la Cohesión Social: Nuevos Contenidos y Nuevas Formas" en Guillén, T. y Ziccardi, A. (eds). *La acción social del gobierno local*. México: IGLOM.

significativa de la població que pateix una combinació de desavantatges socials, més o menys greus, en un moment del seu curs vital, com pot ser la manca de treball o la necessitat sobrevinguda de fer-se càrrec d'un familiar dependent, el que la situa en una posició de major vulnerabilitat i risc i la pot abocar a processos d'exclusió social més severos.

En alguns casos i en determinades circumstàncies, aquests desavantatges es poden reforçar mútuament, constituint un procés en espiral que, amb diferents graus d'intensitat, pot donar lloc a un deteriorament progressiu de la situació de la persona en el mercat laboral, impedit que se senti part activa de la comunitat, i dificultant el seu accés tant a mecanismes de desenvolupament personal com als sistemes de protecció social.

L'exclusió social és, per tant, un concepte integral que mostra la complexitat d'un fenomen social que s'expressa en un o més àmbits vitals de les persones, desencadenant situacions d'una gran varietat i intensitat.

D'altra banda, cal també tenir en compte com el concepte d'exclusió social interacciona amb el concepte de vulnerabilitat social, en tant que aquest darrer caracteritza les múltiples situacions de precarietat en què es poden trobar les persones i que es poden transformar en exclusió social, si s'agreguen les circumstàncies o se n'acumulen d'altres a les ja existents²F En aquest sentit, el terme exclusió social s'aplica sobre els criteris bàsics de la diversitat i intensitat de factors de vulnerabilitat, i es refereix a un fenomen multidimensional i polièdric, manifestat i definit més, com hem apuntat, en termes de procés que d'estat, que respon a les lògiques de producció i reproducció de les desigualtats que imperen en les nostres societats occidentals.

Àmbits i factors d'exclusió social i els eixos transversals de desigualtat

Els principals factors de risc i vulnerabilitat es poden classificar en àmbits diferents per mostrar la seva complexitat, multifactorialitat i interrelació en els processos d'exclusió social.³ Definim primer els set àmbits d'exclusió social que considera la nostra perspectiva teòrica i que es mostren en la taula següent, per a continuació aprofundir

² Subirats, J. (dir.) (2004) *Pobreza y exclusión social. Un análisis de la realidad española y europea*. Barcelona: Fundació La Caixa Estudios Sociales.

³ V. IGOP (2005). *Análisis de los factores de exclusión social*. Madrid: Fundación BBVA; Subirats, J. (dir.) (2004). *Pobreza y exclusión social. Un análisis de la realidad española y europea*. Barcelona: Fundació La Caixa . Estudios Sociales; Subirats, J. (dir.) (2006). *Procesos de exclusión social y nuevas políticas para la inclusión*. Madrid: Fundación BBVA.

en els factors de risc que s'identifiquen en cadascun d'ells, i en els eixos de desigualtat que actuen transversalment en aquestes situacions.

Àmbits exclusió social	Descripció general
Àmbit Econòmic	Nivell d'ingressos econòmics de les persones
Àmbit Laboral	Situació de les persones en el mercat de treball
Àmbit Formatiu	Nivell d'estudis, coneixements i habilitats de la persones (capital formatiu)
Àmbit Social i Sanitari	Nivell de salut de les persones que pot tenir conseqüències en la seva vida social
Àmbit Residencial	Situació de tinença de l'habitatge principal, capacitat fer front despeses de la llar i condicions d'habitabilitat
Àmbit Relacional	Intensitat de les relacions de les persones en l'àmbit familiar, veïnal i comunitari
Àmbit de Ciutadania i Participació	Garantia dels drets civils de les persones i la seva participació en la societat

Font: Guia Metodològica Revisada dels Plans Locals d'Inclusió Social. Diputació de Barcelona (2012)

Una anàlisi més en profunditat de cada àmbit permet identificar els principals factors d'exclusió social, que cal considerar en l'anàlisi de les trajectòries i experiències personals.

- **L'àmbit econòmic** és aquell en el qual s'identifiquen diversos elements que permeten abordar la pobresa com a factor de vulnerabilitat. D'una banda, té en compte els elements més habituals relatius als nivells de renda i despesa, així com la pobresa subjectiva. D'altra banda, incorpora els factors de vulnerabilitat econòmica més freqüents com poden ser les dificultats financeres de la llar i la dependència de la protecció social.
- **L'àmbit laboral**, integra els factors que tenen a veure tant amb l'accés al mercat laboral (atur i accés a treball remunerat) com a les condicions de treball (drets laborals, situacions de treball temporal, ocupació no qualificada o salari baix).
- **L'àmbit formatiu** incorpora els factors que fan referència a la manca o dificultats d'accés al sistema educatiu, així com també destaca els factors relacionats amb el baix capital formatiu de les persones.
- **L'àmbit social i sanitari** ve determinat per l'accés al sistema de salut i als recursos bàsics. Els factors de risc en l'àmbit de la salut comprenen tota una diversitat de malalties perdurables en el temps i difícilment reversibles com les addiccions, els trastorns mentals i les discapacitats, entre d'altres, que provoquen greus situacions de vulnerabilitat social. Algunes d'aquestes malalties comporten un

grau de rebuig social i estigmatització que s'afegeix a les dificultats que la mateixa malaltia pot generar en la persona.

- **L'àmbit residencial** té en compte els factors d'alta vulnerabilitat més comuns vinculats a l'accés a l'habitatge i a les seves condicions (deficiències en les instal·lacions, deteriorament del propi habitatge, edifici i/o entorn o l'amuntegament residencial, entre d'altres).
- **L'àmbit relacional** presenta dos grups diferents de factors de vulnerabilitat. D'una banda, aquells relacionats amb el deteriorament de les xarxes familiars, que solen manifestar-se en l'existència de conflictes o de violència domèstica, familiar i/o de gènere. D'altra banda, l'afebliment d'aquests llaços que es detecta en els casos de persones o nuclis familiars sols o que no tenen suports propers. En aquest sentit, es contemplen situacions vinculades a la soledat i a la manca de suport familiar intern o extern, o l'escassetat de contactes interpersonals i/o d'amistat. En aquest àmbit cal posar de relleu que tant la família com els vincles comunitaris poden exercir de suport fonamental front a les situacions de risc i/o vulnerabilitat. Més enllà de la dimensió afectiva d'aquests vincles, la seva absència, escassetat o deteriorament es pot convertir en un mecanisme d'edificació de barreres objectives i subjectives per a la inclusió social de les persones.
- **L'àmbit polític-ciutadà** inclou factors de vulnerabilitat relatius a les situacions administratives no regularitzades o regularitzades parcialment o els casos de desarrelament social i familiar de la reclusió penitenciària. Igualment, té en compte l'absència de participació social, cívica i política de les persones en la mesura que les allunya de les xarxes socials i comunitàries més properes.

Els eixos de desigualtat

Identificats els principals factors d'exclusió social en cada àmbit, el plantejament de l'anàlisi també ha de tenir en compte que aquests factors s'han d'analitzar considerant els eixos de desigualtat que actuen de forma transversal en totes les dinàmiques d'exclusió social: **el gènere, l'edat i la procedència o ètnia** de les persones. Aquests eixos de desigualtat no constitueixen per si sols factors potenciadors de situacions d'exclusió, sinó que situen les persones en posicions de major o menor fragilitat. Això no obstant, cal tenir en compte que en determinades persones aquests eixos de desigualtat de l'estructura social travessen i condicionen els seus perfils d'exclusió social.

En aquest sentit, l'estudi de l'exclusió social evidencia la permanència i aprofundiment de les desigualtats socials per raó de gènere. En aquest context, es pot distingir entre diversos perfils d'exclusió social o d'elevada vulnerabilitat comunament detectats entre les dones i aquells que es produeixen específicament entre els homes.

Gènere

Pel que fa a les dones, els factors de més incidència en els processos o situacions d'exclusió social són, d'una banda, els vinculats al treball domèstic: les dones suporten la major càrrega de les tasques domèstiques, fet que implica, entre d'altres, majors dificultats d'inserció laboral. A més, un cop en el mercat laboral, les dones suporten nivells de precarietat més elevats que els homes. D'altra banda, les dones pateixen un major nivell de precarietat en l'àmbit de la salut en comparació amb els homes. Entre els perfils de dones altament vulnerables o excloses, es poden distingir principalment tres grups: el de les dones en edat activa que presenten problemes de salut i dependència econòmica derivats de la sobrecàrrega domèstica; el de les dones que encapçalen llars monomarentals amb dificultats econòmiques i escassetat de xarxes familiars i/o socials i, finalment, els de les dones en edat activa que són víctimes de maltractaments i dependents econòmicament. En el cas dels homes, els factors d'exclusió social més importants són els de tipus laboral i aquells que afecten la seva posició com a cap de família i sustentador econòmic de la llar. En aquest sentit, les situacions d'atur perllongat, les jubilacions anticipades, les invalideses per malaltia o per accident laboral, entre d'altres, són les que interfereixen amb més freqüència amb l'estabilitat d'uns rols i unes relacions de gènere clarament determinades per l'estructura social.

Edat

D'altra banda, l'edat de les persones, sovint entrecreuada amb l'eix de gènere, determina perfils d'exclusió molt específics, sobretot entre les persones més joves i les persones més grans. Ambdós grups d'edat es troben al marge del mercat laboral i, tant en un cas com en l'altre, la manca de xarxes familiars i socials de suport, així com els conflictes familiars o situacions de dificultat, poden ser els principals detonants de situacions d'exclusió social. Entre els més grans, els factors de més incidència són l'econòmic, el relacional i la salut.

Els tres principals perfils són el grup de persones més grans de 65 anys amb un deteriorament generalitzat de les condicions de vida, que viuen soles o amb la parella en situació similar, el de les persones grans maltractades psicològicament i/o físicament per altres membres de la llar i el de les dones més grans de 65 anys amb problemes de salut derivats de la sobrecàrrega familiar. Dins els perfils d'exclusió per edats, l'altre grup més vulnerable és el dels infants en situació de pobresa, els adolescents i els joves. Els

factors de més incidència a l'hora de determinar situacions d'exclusió entre aquests grups estan vinculats a l'àmbit relacional i formatiu i, a major edat, a l'àmbit social i sanitari i al laboral.

Procedència o ètnia

Finalment, el tercer eix de desigualtat, la procedència o ètnia de les persones, determina l'existència d'una sèrie de perfils de vulnerabilitat o d'exclusió social molt concrets. Les persones immigrades en situacions més pròximes a l'exclusió social acostumen a ser els que procedeixen dels països més empobrits del món (Àfrica, Àsia, Amèrica Llatina i Europa de l'Est), que arriben a Catalunya amb escassos mitjans econòmics buscant una feina que els permeti millorar les condicions de vida que tenien al país d'origen. A banda de la procedència, no obstant, és important distingir entre la situació dels que es troben administrativament regularitzats i dels que no, atès que les conseqüències que es deriven d'aquest fet determinaran les seves vivències personals i oportunitats.

D'altra banda, un dels elements que sol tenir una influència molt clara i directa en el conjunt de la població immigrada és el dels estereotips i prejudicis que la població autòctona té envers ells i que es posen de manifest en les relacions econòmiques, socials i laborals. Igualment, cal considerar el fet que aquestes persones sovint tenen responsabilitats familiars en els seus països d'origen i també cal tenir en compte el propi procés d'immigració.

Interseccions

Tot i que la definició i conceptualització dels tres eixos de desigualtat social es presenta de forma separada, aquests no es donen de manera aïllada i, sovint, interactuen en els processos d'exclusió social. Així, per exemple, el gènere i l'edat s'entrecreuen a l'hora d'explicar perquè són particularment les dones més grans les que tenen més problemes de salut i precarietat econòmica com a resultat d'una llarga vida de sobrecàrrega en l'àmbit familiar i dependència econòmica. D'altra banda, en nombrosos col·lectius de població immigrada, són les dones les que corren més risc d'exclusió social si es té en compte el seu posicionament social des d'una perspectiva de gènere i la seva vulnerabilitat legal, relacional i laboral en tant que persones immigrades. En ocasions, factors com el nivell socioeconòmic o el nivell d'estudis actuen, de manera similar a l'edat, el gènere i l'origen, com a variables independents que, juntament amb altres eixos, ajuden a explicar processos d'exclusió social en diferents àmbits.

Si tenim en compte els àmbits i factors de risc i els eixos de desigualtat social als que ens hem referit, l'exclusió social es pot definir com una situació d'acumulació i combinació de factors de desavantatge diversos sobre una mateixa persona en un moment

determinat del temps, vinculats a diferents aspectes de la seva vida personal, social, cultural i política.

Àmbits	Espais	Factors de risc. Exemples	Eixos desigualtat social
1) Econòmic	Renda	Pobresa econòmica Dificultats financeres de la llar Dependència protecció social Sense protecció social	Gènere, Edat, Procedència o ètnia
2) Laboral	Accés mercat de treball	Atur Subocupació Impossibilitació	
	Condicions laborals	Precarietat	
3) Formatiu	Accés sistema educatiu	Desescolarització No accés educació obligatòria	
	Capital formatiu	Analfabetisme Nivells formatius baixos Fracàs escolar Abandonament sistema educatiu Barrera lingüística	
4) Social i sanitari	Morbiditat	Malalties que provoquen exclusió social	
	Dependència	Malalties que pateixen col·lectius exclosos	
	Addiccions		
5) Residencial	Accés habitatge	Accés en precarietat No accés Pèrdua habitatge	
	Condicions habitatge	Condicions deficientes habitatge Condicions deficientes habitabilitat	
6) Relacional	Xarxes familiars	Deteriorament xarxes familiars Escassetat o debilitat xarxes familiars	
		Violència de gènere Violència intergeneracional Violència intrafamiliar	
		Escassetat o debilitat xarxes socials	
7) Ciutadania i participació	Ciutadania	No accés a ciutadania Accés restringit ciutadania	
	Participació	Privació de dret per procés penal No participació política i social	

Font: Guia Metodològica Revisada dels Plans Locals d'Inclusió Social. Diputació de Barcelona (2012)

La taula anterior ens permet observar, de forma teòrica i a tall d'exemple, quins són alguns dels elements concrets que acaben conformant els factors de risc d'exclusió social. La taula mostra com es concreten els elements més generals, abstractes i teòrics (àmbits), passant per les seves dimensions on es poden generar els factors de risc (espais), per acabar concretant alguns dels factors de risc que es poden identificar en les trajectòries d'exclusió social. Aquest tipus de taules són molt emprades en sociologia, ja que permeten partir d'elements abstractes i arribar a la seva concreció en forma d'indicadors. Cal recordar que els elements d'aquesta taula són exemples que no es corresponen necessàriament amb la realitat específica de Santa Perpètua de Mogoda. Al llarg del present document es van identificant elements i factors d'exclusió específics del municipi.

Precisament aquest caràcter acumulatiu i processual de l'exclusió social és el que determina en gran mesura l'aproximació metodològica per a la seva anàlisi. Cal entendre com aquests factors i eixos de desigualtat es relacionen i acumulen en la biografia de les persones per tal d'entendre els mecanismes causants i conseqüents de les situacions d'exclusió.

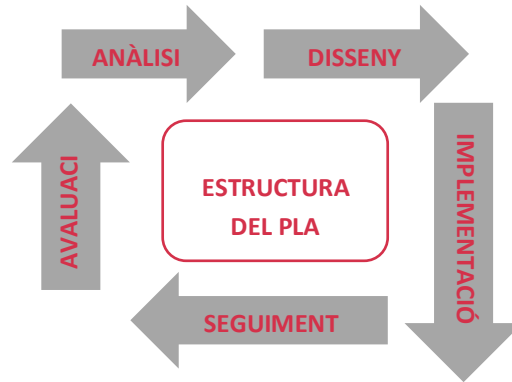
Els Plans Locals d'Inclusió i Social

Els Plans Locals d'Inclusió i Social (PLIS) representen l'instrument del qual es dota l'organització municipal per "concretar i articular la política d'inclusió social en el municipi. És, sobretot, el marc substantiu que promou el govern local per construir una plataforma compartida entre tots els actors del municipi on establir els compromisos per a la inclusió i la cohesió social en el territori". (Diputació de Barcelona, 2012)⁴

Aquests Plans han de tenir en compte la participació de diferents grups d'interès en les diferents fases que preveu un PLIS. Per tant, un dels principis sobre el que es construeix el Pla és la participació. L'actual conjuntura se'ns presenta com una mapa diversificat d'agents que volen participar de les decisions públiques. Així, doncs, un PLIS ha d'assegurar la participació dels agents interessats del territori, on poden intervenir diferents actors amb perspectives complementàries, però també divergents.

⁴ Guia Metodològica Revisada dels Plans Locals d'Inclusió Social. Diputació de Barcelona (2012)

Figura 1. Fases que estructuraven l'elaboració d'un Pla Local d'Inclusió i Cohesió Social.

Font: Elaboració pròpia

Els PLIS, pel seu contingut i forma, esdevé una eina d'innovació als municipis. L'abordatge de la Inclusió Social que aquí es proposa suposa per si mateix un element que garanteix la transformació de les comunitats de referència. La implicació de diferents agents socials i comunitaris en l'elaboració d'aquests Plans, així com la integralitat que s'espera de les actuacions públiques que se'n derivin, són accions que posen en pràctica nous paradigmes de funcionament de l'Administració i de les comunitats.

Així, doncs, aquests Plans suposen la construcció estratègica d'entorns inclusius (el que s'anomena *municipi inclusiu*), és a dir, són l'eina per la qual els diversos actors que conformen un municipi esdevenen part activa en la seva conformació; atenent amb especial atenció als processos i factors que generen situacions d'exclusió social.

Tal com s'explica a la Guia Metodològica Revisada per la creació de Plans locals d'Inclusió i Cohesió Social (2012) de la Diputació de Barcelona, s'evidencia que els municipis que han desenvolupat aquestes planificacions han tingut l'oportunitat d' "enfortir i innovar en la política d'inclusió social en diversos terrenys":

- Doten de sentit estratègic (municipi inclusiu) el conjunt de les accions que s'estan duent a terme en el municipi per tal de combatre tant els processos d'exclusió social com per promoure la inclusió i la cohesió social.
- Aborden la inclusió social des d'una perspectiva integral, tant des del punt de vista de l'individu com de la comunitat.
- Promouen espais de participació inclusius oberts a tots els agents del municipi, incloses les persones en risc o exclusió social.

- Atorguen visibilitat i dotant de nous valors de centralitat a totes aquelles accions que es realitzen des de diferents àmbits o àrees de l'ajuntament en temes d'inclusió i cohesió social, i també a totes aquelles actuacions inclusives que estan duent a terme els diversos agents del municipi.
- Faciliten espais de treball orientats al foment de la transversalitat interorganitzativa i intraorganitzativa, és a dir, dins i fora de l'Administració. Aquest funcionament dota als PLIS de sentit estratègic i permet que aquest document, al integrar la resta de planificacions que es desenvolupen al territori, serveixi de guia per la integració de l'acció municipal.
- Creen mecanismes de seguiment de les actuacions i de gestió compartida de la informació entre diverses àrees municipals.

Generar processos de governança local que tinguin en compte el major nombre d'agents del territori possible facilitarà la construcció de respostes públiques satisfactòries, que siguin capaces de donar resposta als actuals problemes socials complexos, és a dir, als factors que originen i perpetuen les situacions d'exclusió social.

L'acció comunitària inclusiva i els PLACI

Actualment, la Generalitat de Catalunya es troba immersa en un procés de replantejament de la seva estratègia d'intervenció social en el territori i, per tant, també de les eines que empra per aital intervenció; els PLIS en són una d'elles i, per tant, també es veuen afectades per aquest procés de replantejament.

Concretament, els PLIS es troben en un procés d'integració i fusió amb els Plans de Desenvolupament Comunitari (PDC) que donaran com a resultat, a partir de 2020, els nous Plans Locals d'Acció Comunitària Inclusiva (PLACI). Per assolir aquesta fita l'any 2020, ja s'està treballant en aquesta fusió i ja hi ha els primeres resultats i materials que permeten identificar alguns elements que tindran aquests nous PLACI.

Seguint el "Document de Bases del Procés d'Integració dels PLIS-PDC: els PLACI"⁵, veiem que els motius d'aquesta fusió són, de forma sintètica:

⁵http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematics/18_accio_comunitaria_i_voluntariat/01_accio_comunitaria/jornada_acciocomunitaria_inclusiva/documentacio/Doc_Bases_Proces_Integracio_PLIS_PDC.pdf

- Ambdós plans comparteixen les finalitats i tenen objectius comuns, a més d'adreçar-se als mateixos perfils de població i col·lectius.
- En els territoris on aquestes dues eines de planificació ja estan operant es donen dinàmiques de col·laboració informal efectives en la versant operativa, però es donen duplicitats en la versant administrativa. Una finalitat, doncs, és fer els processos més eficients.
- Al llarg del temps d'implementació de les dues eines s'han detectat que certs objectius marcats per les dues eines no s'han acabat d'assolir, més encara si no es compta amb la coordinació i treball compartit entre totes dues. De forma sintètica -i per tant poc exacta-, podem dir que els PDC s'han mostrat menys eficients en la debilitació dels factors d'exclusió i els PLIS en la dinamització comunitària i l'apoderament col·lectiu, malgrat ser objectius marcats per les dues eines.
- Al seu torn, la constatació de que inclusió social i treball comunitari no poden anar deslligats -la inclusió sempre és duu a terme en un entorn social, l'acció comunitària ha d'impactar en les condicions materials de vida i les dinàmiques d'apoderament col·lectiu són necessàries per transformar la quotidianitat- fa que sigui del tot lògic fusionar les dues eines i plantejar un paradigma d'intervenció que contempli la inclusió social a partir de la dinamització comunitària i l'empoderament col·lectius.

La creació dels PLACI, persegueix, doncs:

- Reforçar el paper de la ciutadania i la seva corresponsabilitat en la definició de les polítiques socials, així com en la seva gestió.
- Aportar metodologia, estructura i procés a les dinàmiques actuals de col·laboració entre PLIS i PDC, que ja es donen en el territori.
- Unificar els conceptes i marcs d'intervenció en relació amb el treball comunitari i la inclusió social en el si dels ens locals.
- Reforçar els equips tècnics amb perfils multidisciplinaris i amb una complementarietat de mirades respecte a la intervenció social i comunitària.

- Augmentar l'impacte del treball comunitari sobre les persones i les col·lectivitats per tal de reforçar el paper d'aquesta metodologia de treball en tot l'ens local, en fer evident la seva validesa a través dels seus impactes.
- Aportar elements de reflexió en l'atenció social per evolucionar cap a un model proactiu i comunitari, posant un èmfasi especial als serveis socials bàsics. Així es busca treure l'estigma que generen les accions reactives en les persones, que pot ser superat per la introducció de processos d'intervenció amb enfocament comunitari. Els serveis i els projectes es dissenyen pensant en la normalització i en la no generació d'espais d'estigmatització o diferenciació.
- Aportar recursos, metodologia i coneixement, així com promoure debats i reflexions entorn de l'acció comunitària i el treball inclusiu que es duu a terme des de diferents espais dels ens locals.

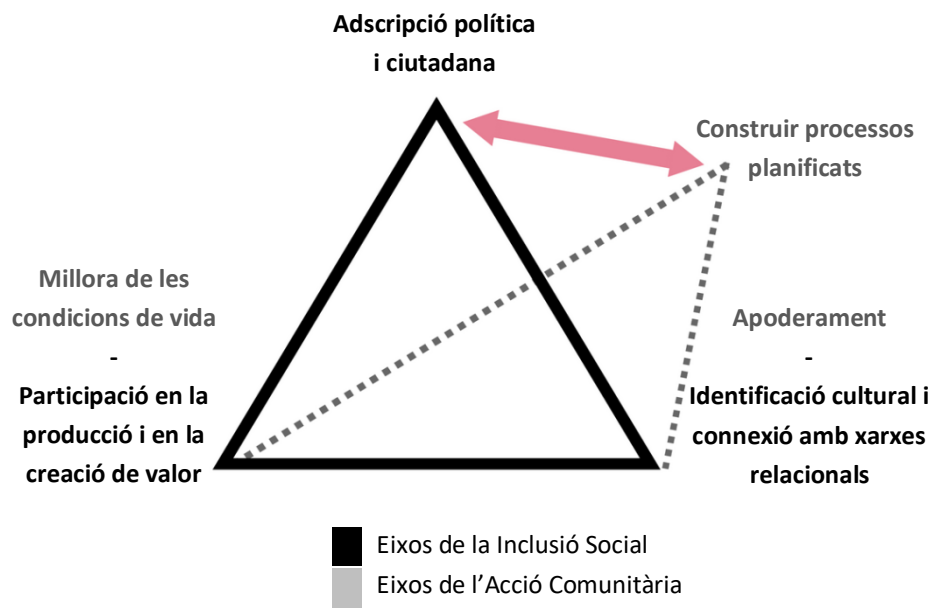
El Document de Bases planteja més elements de tipus organitzatiu i operatiu dels nous PLACI (poden ser consultats en el document penjat, seguint l'enllaç facilitat anteriorment). Aquests elements **han estat tinguts en compte per al disseny del PLIS de Figueres** per tal de que aquesta eina es pugui adaptar amb tota facilitat als plantejaments estructurals i organitzatius que plantejarà el PLACI a partir de 2020. Cal, però, fer un breu apunt sobre l'objecte dels PLACI. No és una aportació conceptual trencadora amb els marcs de l'exclusió presentat anteriorment ni tampoc amb el de l'acció comunitària, sinó que és una conjugació de tots dos.

L'acció comunitària inclusiva

De forma breu i simplista podríem dir que la inclusió social és el *què* i l'acció comunitària seria el *com*. Però seria un reduccionisme que, tot i poder ser vàlid en alguns contextos o moments, no fa justícia a l'objecte i l'aportació de l'acció comunitària inclusiva.

La conceptualització que es fa de la inclusió social té molts punts de contacte amb la que es fa de l'acció comunitària i, per tant, des d'una vessant conceptual i teòrica, les aportacions que es poden fer en aquest sentit no són significatives. La mostra és el següent triangle que compara els conceptes d'inclusió social i acció comunitària a partir de les aportacions de Subirats (2004) i la Guia operativa d'avaluació de l'acció comunitària de l'Ajuntament de Barcelona (2014):

Figura 2. Comparativa dels triangles conceptuals de la inclusió social i l'acció comunitària

Font: Elaboració pròpia a partir de Subirats (2004) i Ajuntament de Barcelona (2014)

La combinació d'aquestes dues aproximacions conceptuals mostren que els punts de contacte són evidents i, des d'un punt de vista teòric, els dos conceptes són molt similars. Els tres vèrtex tenen contactes evidents i presenten poques diferències conceptuals. Podríem apuntar que la formulació dels conceptes en el marc de l'Acció Comunitària tenen una orientació més proactiva i centrada en els objectius, però es pot deure a una qüestió substantiva i amb poca variació en el contingut. És en la vessant més operativa que trobem les complementarietats que permeten parlar d'un concepte que ve a substituir, per adhesió, els dos anteriors.

Resseguint el fil d'aquesta definició operativa de l'acció comunitària inclusiva, el "Document de Bases del Procés d'Integració dels PLIS-PDC: els PLACI" defineix una acció comunitària inclusiva

"com la intervenció social que busca, de manera intencionada i planificada, desenvolupar les potencialitats de les persones a partir de processos d'acompanyament i autonomia; dinamitzar i enfortir els vincles socials entre els diferents actors que conviuen en el mateix territori amb l'objectiu de disminuir les desigualtats d'accés a les esferes d'inclusió social de les persones; promoure el desenvolupament social dels territoris, i millorar la qualitat de vida de les persones."

Dos dels conceptes clau que són sempre presents en els marcs de la inclusió social i l'acció comunitària i, per tant, també en el de l'acció comunitària inclusiva, són els d'**autonomia** i **empoderament**. Aquests dos conceptes estan estretament relacionats ja que no es pot donar un sense l'altre. Malgrat puguin tenir una dimensió individual,

L'apoderament necessari per l'autonomia és també grupal i comunitari. L'apoderament individual és quelcom que va més enllà de la capacitat/formació i fa referència a la mobilització conscient d'aquestes capacitats per la transformació. Ara bé, aquest empoderament es dona sempre en un marc de relacions socials i comunitàries i és planteja impossible en un "buit relacional". Per tant, l'acció comunitària aporta una dimensió estratègica a les accions inclusives, com també és una finalitat en si mateixa amb una mirada, sempre, orientada a la millora de les condicions materials de vida.

Missió, visió i valors del PLIS de Figueres

El Pla contra la Pobresa i l'Exclusió Social de Figueres és una eina que dota al municipi, però sobretot a aquelles persones que el gestionen, d'una estratègia d'actuació que pretén incidir a mig-llarg termini sobre les condicions de vida de la població del territori. Per tal de poder definir la direccionalitat d'aquest Pla caldrà, doncs, construir i validar una sèrie de propòsits genèrics que estiguin en línia amb els valors o expectatives dels grups d'interès als que ens volem adreçar (missió). Alhora, és necessari projectar l'escenari desitjable, on es remarqui l'aspiració del Pla.

A continuació es fa una proposta de missió, visió i valors; aquesta ha de suposar la nostra raó de ser i els conjunts d'elements transversals que impregnin el conjunt d'actuacions que constitueixen el Pla.

Missió

En aquest apartat es defineixen les principals línies que defineixen el Pla, que han de servir per treballar els objectius del mateix. Per tant, les estructures que se'n deriven del Pla han d'estar supeditades als consensos que defineixen la nostra missió.

Així doncs, la missió és:

La millora de les condicions de vida i de convivència de les veïnes i veïns de Figueres, tot potenciant processos personals i comunitaris transformadors a partir de dotar d'un sentit estratègic transversal la producció de polítiques públiques, així com també aquelles que ja s'han promocionat i s'implementen al territori.

Visió

La consecució dels diferents objectius que es preveuen desenvolupar al Pla ens han de guiar de forma estratègica fins a la constitució del municipi desitjat. D'aquesta manera, la visió és una ruta per al futur que s'ha dissenyat, és allò que ens ha de motivar a què polítics, tècnics i veïnat treballin en una mateixa direcció.

Aquest Pla pretén ser una eina aglutinadora de les diverses línies estratègiques que treballen per generar un territori més inclusiu i cohesionat. Figueres serà un municipi inclusiu on totes les persones que hi habiten tinguin garantides les oportunitats de desenvolupar-se de forma autònoma, amb dignitat i suficiència i en el marc d'unes relacions de convivència respectuoses que generin apoderament comunitari, participant de la presa de decisions que afecten a la vida material i relacional.

Valors

En aquest apartat es destaquen els principis que, abordant-los des d'una dimensió ètica-estratègica, ens han de servir per generar un aprenentatge col·lectiu i individual sobre unes determinades formes de fer i de relacionar-se.

- **Convivència:** el respecte per les formes de fer de la resta de persones i/o col·lectius és una de les actituds que es promouen des del Pla. Es promou el respecte per la cultura i les formes de vida del conjunt de comunitats, sempre que aquestes no esdevinguin un atac als principis democràtics i els drets humans.
- **Compromís social:** atendre les necessitats i demandes de les diverses comunitats que componen Figueres a partir de l'escolta activa i del foment de la participació del veïnat en la presa de decisions. A partir d'aquestes pràctiques ens plantejem oferir respostes de qualitat que s'adaptin a les diferents condicions i demandes del territori.
- **Transparència:** donar accés a la informació que es genera a les planificacions i actuacions municipals del consistori és un exercici de democràcia que es vol promoure a partir de la vertebració del Pla.
- **Treball en equip:** el treball en equip és pensar, comunicar i actuar conjuntament, compartint objectius i recursos, unificant capacitats i esforços, relacionant les accions que s'emprenen.

- **Participació:** parlem de processos participatius que aglutinin el nombre més gran d'agents possibles i que, arran del seu funcionament inclusu, es generin processos d'apoderament i cohesió social.
- **Sostenibilitat:** la sostenibilitat de la vida com a forma de relació entre persones, i entre aquestes i el medi que les envolta. Per fer un municipi inclusu i cohesionat cal posar la vida de les persones i del medi ambient al centre, fent valdre l'ètica de les cures.
- **Perspectiva de gènere:** Molt relacionat amb el valor anterior. Introduir la perspectiva de gènere suposa ser conscients de les desigualtats estructurals que afecten les relacions entre gèneres i, en conseqüència, intentar abordar els diferents reptes del Pla tenint en compte aquesta situació.

Principis orientadors de PLIS

Més enllà de les accions específiques que pugui definir el PLIS de Figueres, hi ha un seguit de principis que són constants en totes les línies, mesures i accions i que cal tenir-los com a punts de referència constants. Són principis metodològics i que es relacionen amb el *com*, mentre que les línies fan referència al *què*. Podem apuntar els següents principis orientadors:

- **Transversalitat**

La mateixa definició de l'exclusió social com a fenomen multicausal i multidimensional requereix d'un abordatge integral i en xarxa de les problemàtiques identificades. Els abordatges que no tenen en compte totes les cares de les problemàtiques socials estan destinats a no reeixir o, si més no, a no poder revertir les situacions que es volen combatre. A banda d'aquesta transversalitat que ens ve indicada per la mateixa definició de la problemàtica, el treball en xarxa i la mirada integral participada per actors diversos ens aporta una riquesa de visions i abordatges que garanteix unes actuacions creatives, innovadores i efectives. En termes de governança, a més, ens acostava a les noves lògiques polítiques d'abordatge de problemàtiques complexes (com és l'exclusió) i aprofundeix en la governança relacional i deliberativa que requereix el nou context social i econòmic.

- **Trajectòria de vida i eixos de desigualtat**

L'exclusió és un procés vital que es produeix fruit de l'acumulació de situacions de desavantatge i discriminació al llarg de la vida de les persones. Per tant, cal

tenir presents les diferents etapes vitals i els moments de ruptura que es poden donar en les trajectòries en cada una d'aquestes etapes. Aquesta dimensió temporal, que podem relacionar amb l'edat, resulta incompleta sinó contemplem altres factors generadors de desigualtat i discriminació i com aquests es relacionen entre si. A l'edat cal afegir-hi el gènere i la procedència o ètnia com a factors determinants en les trajectòries de vida i els seus moments de ruptura. En funció de quina posició ocupem en l'eix edat-gènere-ètnia, els nostres recursos i impactes de determinades situacions de ruptura seran del tot diferents. Cal doncs, contemplar aquests eixos i les seves interseccions.

- **Participació i treball comunitari**

De la generació d'espais transversals de treball ja se'n desprèn una participació a nivell institucional i tècnic, però cal que aquesta vagi més enllà i incorpori les persones usuàries en els processos de decisió i la ciutadania de la ciutat, ja que aquesta és ja de per si una mesura inclusiva. La participació institucional, formada per administracions i entitats, s'ha de vehicular a través d'una estructura organitzativa plural que aglutini actors significatius en cada un dels àmbits en què aquest Pla es proposi treballar. Cal tenir present que per certs col·lectius la participació ciutadana és un fet llunyà ateses les seves característiques, per tant, cal apostar per la inclusió d'aquestes persones en els processos a partir de la formació, la capacitació i l'apoderament.

A més, cal tenir present que la participació ciutadana no és treball comunitari. Les dinàmiques participatives han de significar un canvi real de les relacions de poder que s'encaminin cap a l'autogestió i autoorganització de les comunitats per ser actors responsables de les solucions a les seves problemàtiques. Cal aportar tots els recursos necessaris per a que això sigui així. No es pot entendre cap procés d'inclusió social deslligat dels vincles socials i comunitaris, com tampoc es pot entendre cap procés d'inclusió que no cerqui l'autonomia, l'autoorganització comunitàries i la coresponsabilitat ciutadana en la gestió de les mesures que els afecten.

- **Proximitat i flexibilitat**

Molt vinculat a l'anterior. De processos d'exclusió n'hi pot haver tants com persones diferents. Si bé es cert que podem identificar algunes regularitats, la variabilitat en les situacions i processos és una de les característiques de l'exclusió social. Les receptes úniques s'han mostrat poc efectives i, per tant, cal tenir present un criteri de proximitat i flexibilitat a l'hora de dissenyar accions i mesures. No ens serveix el mateix per tots els col·lectius ni per tots els territoris. A més, aquesta proximitat ha de venir, també, per l'acció comunitària i

l'apropament dels espais decisionals als territoris i les persones. La flexibilitat és un dels factors indispensables per poder activar processos d'innovació social i de base comunitària, de prova i error i adaptació constant per trobar els millors mecanismes.

- **Comunicació i transparència**

Per dur a terme la participació, el treball comunitari i un aprofundiment democràtic -tots ells mesures inclusives de per si- és indispensable dur a terme una bona política comunicativa del pla en totes les seves fases i processos. Aquesta és una mesura amb doble finalitat: la difusió i rendició de comptes cap a la ciutadania, també la transparència de l'administració pública en les seves accions; per altra banda, la comunicació ha de ser una part integrant de les accions tot cercant els missatges, llenguatges i canals que garanteixin el coneixement de la població dels diversos processos i accions en les què poden participar. Cal assegurar-se que les dinàmiques participatives i la dinamització social no queden truncades per aspectes vinculats a la comunicació. A més la comunicació adaptada i adequada és un dels elements que reforcen l'èxit i impacte de les accions del Pla.

- **Seguiment i avaluació**

Per assegurar que el Pla es desenvolupa d'acord a allò acordat de forma col·lectiva i que som capaços de reaccionar a possibles canvis contextuais, cal articular els mecanismes que permetin fer un seguiment periòdic del Pla. A banda de garantir el compliment dels diversos compromisos, aquest seguiment ha de permetre fer ús de la flexibilitat intrínseca del Pla i reaccionar a possibles canvis o errors en la planificació inicial. L'exclusió és un fenomen dinàmic i canviant i, per tant, cal ser àgils en adaptar la realitat de la intervenció al context, més encara si el mateix Pla produeix efectes sobre el fenomen.

Finalment és necessari articular un procés d'avaluació del Pla per veure l'impacte i eficiència dels recursos emprats. Aquesta avaluació ha de ser un aspecte integrant del Pla des del principi, ja que cal dissenyar-lo pensant en que serà avaluat. Resulta indispensable aquesta avaluació com a mecanisme, també, de rendició de comptes i transparència, a més de ser la manera de garantir l'ús més òptim possible dels recursos públics.

Estructura del procés d'elaboració del PLIS

Les fases amb les que s'ha compost el projecte són les següents:

1. Diagnosi qualitativa

Per tal de complementar el treball quantitatiu dut a terme en el mapa de vulnerabilitat i en la construcció de la taxa AROPE del municipi, s'ha dut a terme una diagnosi qualitativa.

Es varen realitzar 12 entrevistes a actors clau del municipi: tècnics municipals i entitats significatives.

A més, s'ha dut a terme un grup de discussió amb persones usuàries dels serveis socials per tal d'incorporar la visió de la ciutadania i, especialment, aquells més vinculats a l'objecte del Pla.

2. Mapa de recursos

Aquest és un procés rellevant per tal de conèixer quins són els recursos inclusius dels què disposa el territori i que ja estan operant contra la pobresa i l'exclusió social. Per a la definició del pla d'acció és important conèixer quins recursos ja existeixen i com es poden coordinar entre ells per donar una millor resposta.

Per l'elaboració del mapa de recursos s'ha realitzat una fitxa tipus. Aquesta ha estat enviada a les persones referents tècniques de les entitats i altres departaments de l'Ajuntament. Així, s'ha fet un recull telemàtic que s'ha reforçat amb algunes accions presencials. El mapa de recursos es plasma en una eina online de visualització i geolocalització dels recursos que està disponible a la pàgina web de l'Ajuntament. (<http://ca.figueres.cat/la-ciutat/benestar-social/mapa-de-recursos-inclusius-de-figueres/>)

3. Creuament dels mapes

Un cop finalitzada la diagnosi qualitativa i quantitativa i també el mapa de recursos, la següent fase de treball ha estat el creuament de les informacions existents en cada un d'ells. S'ha hagut d'analitzar si les problemàtiques detectades tenien, almenys, un recurs que hi donés resposta i, si existia, si aquest era suficient o es

podia millorar, ja fos reformulant-lo o coordinant-lo amb d'altres actuacions.

S'ha elaborat un DAFO com a element de síntesi i per vincular la fase de diagnòstic amb la de disseny.

4. El Disseny del Pla

El procés de treball ha estat el següent:

1. Definició de dos espais inicials de treball:

- a. Comitè directiu: format per la Regidora, el director de Serveis Socials i la tècnica del Pla. Grup de treball i validació de tots els materials i procés del Pla.
- b. Comitè executiu: format per tècnics municipals de diferents departaments. Grup de treball i contrast del procés.
- c. Grup motor: format per tècniques de l'Àrea de Serveis a les persones i la consultora externa. És el grup que ha dut a terme el treball més estret i les tasques de secretaria tècnica.

Posteriorment i a mesura que s'ha avançat en el disseny del Pla, s'han creat Taules o Comissions de treball temàtiques. Aquí s'han incorporat altres eines de planificació com el Pla Estratègic de Sant Joan, el Pla de Barris o Treball als Barris.

2. Definició compartida de la missió, la visió i els valors del Pla.
3. Consens i validació de les línies estratègiques. El procés de diagnosi finalitza amb l'enunciat de línies estratègiques relacionades directament amb els resultats d'aquest procés inicial. Es validen les línies estratègiques de forma participada i, a partir d'aquí, es comença el procés de concreció d'aquestes línies en mesures i de definició dels objectius.
4. Incorporació dels recursos inclusius existents en la planificació. Aquells recursos identificats, s'han alineat amb el nou Pla per tal de dotar-los de sentit estratègic i incorporar-los en la nova eina de planificació.
5. Priorització participada. De forma conjunta amb totes les persones que formen part de les Taules temàtiques, es duu a terme la priorització de mesures del PLIS.

Posteriorment, es valida a nivell tècnic la pertinença de les mesures prioritzades en termes de capacitat i marc competencial.

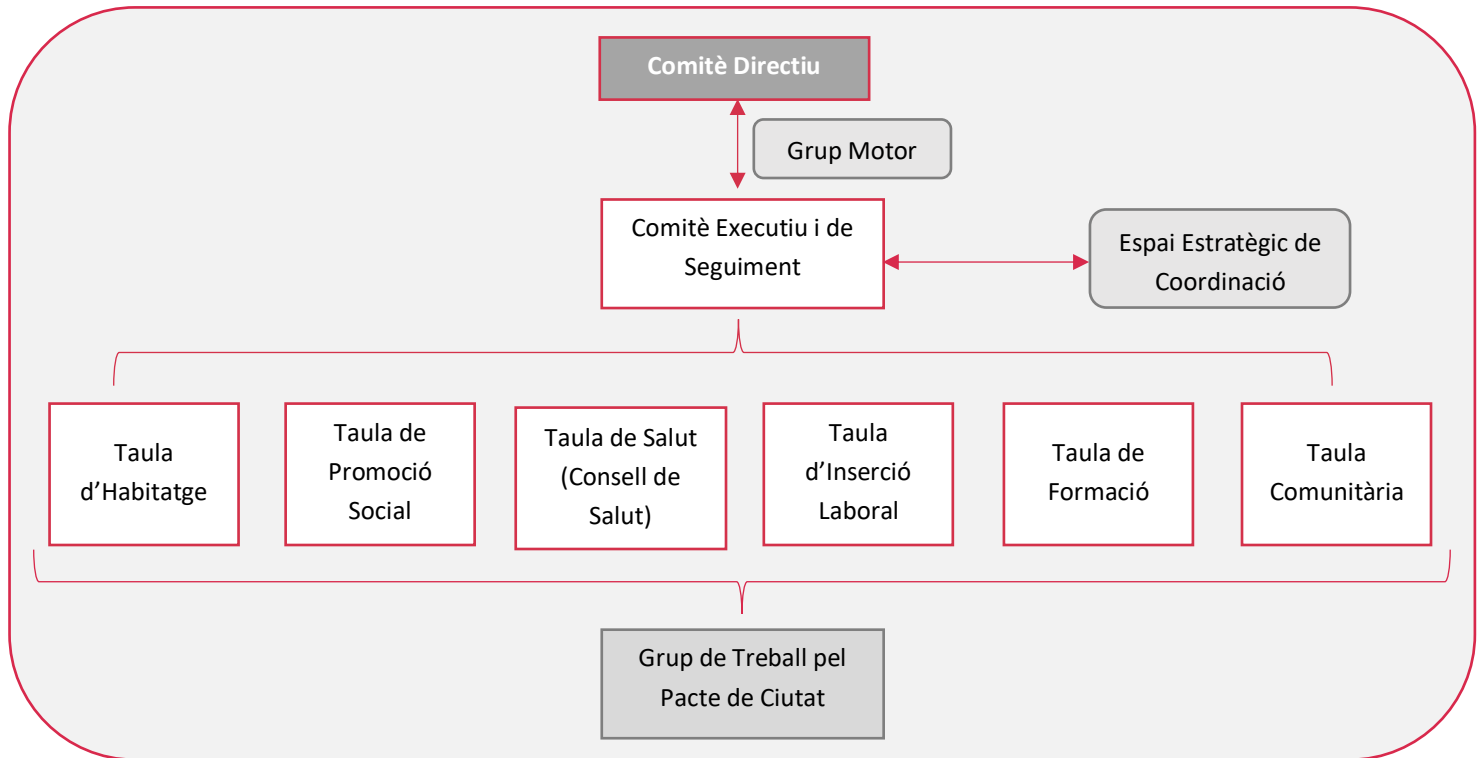
6. Incorporació de noves accions. Aquelles noves accions que s'han plantejat en les diferents sessions participades, un cop validades a nivell tècnic i polític, han estat desenvolupades i concretades per tal de poder-les dissenyar d'acord amb els requeriments que permetien assegurar-ne la implementació. Aquesta fase s'ha dut a terme de forma participada en les 6 Taules que ha dissenyat el PLIS.
7. Avaluació i seguiment. El disseny de les accions s'ha acompanyat del disseny del mecanisme d'avaluació específic de cada acció. A banda, s'ha dissenyat un mètode de seguiment i avaluació general en base als indicadors seleccionats del mapa de vulnerabilitat i altres que s'han dissenyat de procés i impacte.
8. Finalment, el Pla d'Acció s'ha portat a validació en els diversos espais de governança.

Estructura organitzativa i de participació del PLIS

El Pla d'Acció ha de tenir una estructura que permeti una governança democràtica i participada. Ha de vetllar perquè hi hagi un lideratge polític efectiu que marqui les línies i validi el procés de treball, aquests inputs han de ser traslladats a tots els nivells de participació del Pla de forma eficient. Al seu torn, aquest lideratge polític ha de nodrir-se del treball tècnic que es duu a terme en tota l'estructura organitzativa del Pla, propiciant un circulació d'informació ascendent i descendent que en garanteixi una governança democràtica i fonamentada sobre el treball tècnic i la participació de les persones més properes a la realitat social del municipi.

Aquesta estructura ha de garantir una governança multinivell que fomenti la representativitat i participació vinculant de les persones que treballen a peu de carrer i d'aquelles que reben els serveis i projectes que es duen a terme sota el marc del Pla. A banda del reforçament democràtic que això suposa, articular aquesta participació multinivell -des dels càrrecs polítics fins les persones usuàries- garanteix que tot el procés del Pla està construït i fonamentat sobre la realitat social del municipi i és coherent amb les necessitats i oportunitats de les persones en situació de vulnerabilitat. Es proposa una estructura organitzativa i de participació basada en diversos espais de governança i treball que s'articulen entre si.

Figura 3. Estructura organitzativa del Pla Local d'Inclusió Social de Figueres.

Font: Elaboració pròpia

Així l'estructura del Pla constaria de dos espais de decisió, un de tècnic i un de polític, i cinc taules sectorials que treballarien sobre les temàtiques específiques de cada una de les línies del Pla. Aquestes sectorials poden tenir moments d'interrelació i de treball conjunt en funció dels projectes que es plantegin, tot posant de relleu les interrelacions entre àmbits.

Les funcions dels espais

Tot seguit passem a relatar les funcions de cada un d'aquests espais:

- **Comitè Directiu:** el màxim espai de representació del Pla i, per tant, hi ha d'haver una representació política i tècnica d'alt nivell. Les seves funcions són l'impuls del Pla i el lideratge polític a tot el consistori. Això implica impulsar políticament el treball transversal i la participació comunitària en tot el procés, com també els processos d'avaluació i seguiment. Així mateix, té la funció de definir les línies estratègiques i les principals directrius de treball que ha de seguir el Pla. Aquest espai pot tenir un caràcter més comunitari amb la incorporació de representants de les principals entitats socials del municipi.

- **Comitè Executiu i de Seguiment:** l'espai de representació tècnica que ha de vetllar pel desenvolupament tècnic i la translació operativa de les directrius del Comitè Directiu. És l'òrgan que ha de garantir el desenvolupament de totes les fases del Pla i la dinamització del treball transversal. Ha de ser l'òrgan tècnic que garanteixi les dinàmiques tècniques de treball en xarxa i faciliti la participació en els diversos processos del Pla. És l'espai que segueix de forma més estreta el treball de l'Equip Tècnic del Pla i hi dóna suport en cas de que sigui necessari. En aquest espai també es duu a terme el seguiment del Pla i s'acorden els materials i continguts per la rendició de comptes amb el comitè directiu.

En el cas del PLIS de Figueres aquest espai cobra un caràcter planificador estratègic que supera el marc estricte del PLIS i, per tant, esdevé un espai de coordinació estratègica dels diversos plans municipals. Ho expliquem de forma més estesa en l'apartat de relació amb altres Plans.

- **Equip tècnic del Pla:** el grup motor està format per l'oficina tècnica del Pla d'Inclusió i aquells tècnics de les àrees que són transversals en la lluita per la inclusió i més vinculades al Pla. EL grup motor duu a terme les tasques tècniques, el treball quotidià i fa de vehicle entre els diferents espais, liderant-los tècnicament i duent-ne a terme la coordinació operativa. És format per: tècnica immigració, coordinadores de l'atenció primària, tècniques del PLIS, Cap de Benestar Social, tècnica del SIAD i tècnica del PDC (Pla de Desenvolupament Comunitari).
- **Taules i espais de participació sectorials:** són els espais de participació on es duu a terme el treball més concret d'execució de les accions i aterratge de les mesures definides pel Pla. Són espais sectorials participats per agents tècnics i d'entitats del municipi que tenen vincle directe amb les accions que es duen a terme. Aquests espais són els que han de generar el coneixement que ha de nodrir els espais de presa de decisions orgànicament superiors i, per tant, la seva importància és cabdal.
- **Grup de Treball pel Pacte de Ciutat:** el pacte de ciutat esdevé una de les mesures principals del PLIS a implementar en la primera fase d'implementació, per tant, durant el primer període esdevé un espai més del PLIS. La seva vocació com a

espai propi del pla és temporal, ja que el Pacte de Ciutat ha de generar els seus propis espais de governança i seguiment.

Integrants dels espais

Tot seguit es fa una proposta de les persones, càrrecs i entitats que integren cada un d'aquests espais.

En les taules tècniques és on es fan més evidents les interseccions, per tant, alguns càrrecs hauran de ser transversals a totes les Taules tenint una presència en aquestes en funció de la temàtica tractada en cada moment.

En aquesta taula es proposen càrrecs i entitats. Caldrà que cada àrea i departament assigni una persona per la seva participació dotant-la de certa continuïtat per no generar ruptures en les dinàmiques i aprofitar l'experiència de coneixements i relacional acumulada.

Comitè Directiu	Alcalde/ss Regidor/a de Benestar Social Grups Polítics Cap de Benestar Social Tècniques del Pla
-----------------	---

Comitè Executiu	Responsables tècnics i dos representants -mínim- d'entitats de les Taules: - Habitatge - Promoció Social - Salut - Inserció Laboral - Formació - Comunitària	Espai de Coordinació Estratègica ⁶
		Pla Local d'Inclusió Social (PLIS) Pla Local d'Infància i Adolescència (PLIA) Pla Local de Joventut (PLJ) Pla d'Igualtat Municipal (PIM) Pla de Desenvolupament Comunitari (PDC) Pla Estratègic del Barri Sant Joan Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) Pla Local d'Habitatge Pla Interdepartamental d'Atenció i Interacció Social i Sanitària (PIAISS) Pla Estratègic en l'àmbit del Desenvolupament Econòmic Local i l'Ocupació a l'Alt Empordà Altres plans

⁶ Aquest Espai de Coordinació Estratègica i la seva relació amb el Comitè executiu s'explica en el punt següent

Taula d'Habitatge	Tècniques del PLIS Cap de l'oficina d'habitatge Cap de Medi Ambient Representant tècnic Agència Catalana d'Habitatge Alt Empordà Cap d'Estadística municipal	Pla de Barris, Taula Pobresa Energètica i Associació d'aturats de llarga durada, Tallers Guàrdia Urbana Caritas
Taula d'Acció Social	Coordinadora Serveis Socials Bàsics SIAD Tècniques de Serveis Socials Tècnica del servei d'Immigració Guàrdia Urbana Vincle ASIF	Càritas Creu Roja ABS Figueres i Fund. Salut Empordà F. Sant Vicens de Paül PDC XSMental MMEE
Taula de Salut	Tècnica municipal de Salut (PLIS) CAP Figueres Xarxa de Salut Mental CAS Alt Empordà Oficina jove FEM tècnica de serveis socials Creu Roja SIAD AMA	Fundació Salut Empordà Tècniques Serveis Socials Bàsics Residència els Arcs Fundació Tutelar Alt Empordà ASIF Tot hi som MM.EE As. Familiars malalts mentals CSMIJ i CSMA
Taula d'Inserció Laboral	Tècniques del PLIS Tècnic/a Promoció Econòmica Tècnic municipal de Joventut Tècnica del servei d'Immigració Treball als Barris SOC Escola d'Hostaleria Oficina Jove FEM Fundació DRISSA	ALTEM SUARA Fundació Intermedia Ksameu ICON Fundació ALTEM MIFAS CARITAS
Taula d'Educació	Tècniques del PLIS Tècnic/a municipal d'Educació Tècnic/a Dpt. Ensenyament Tècnica de Serveis Socials Tècnic municipal de Joventut Vincle MMEE Fundació Pere Closa	Escola d'Adults Fundació Sant Vicens de Paül Tècnica Biblioteca Oficina jove FEM Fundació Intermedia SUARA SOC Escola Hostaleria
Taula Comunitària	Tècnica del PLIS Tècnica PDC Tècnic/a Acció Cívica Guàrdia Urbana Tècnica del servei d'Immigració Pla Local de Joventut AAVV de Figueres	Vincle Casal Cívic Alt Empordà Casal Cívic Bon Pastor Creu Roja Punt òmnia Associació Dones per la Pau Assomem

Grup Motor

Les relacions del PLIS amb altres plans municipals: Espai de Coordinació Estratègica

El PLIS de Figueres és un Pla amb una voluntat de transversalitat i integralitat manifesta i, per tant, d'establir ponts i relacions amb la resta de plans del municipi per tal de generar el treball en xarxa necessari que permeti donar una atenció òptima a la ciutadania i fer-ho de forma més eficient.

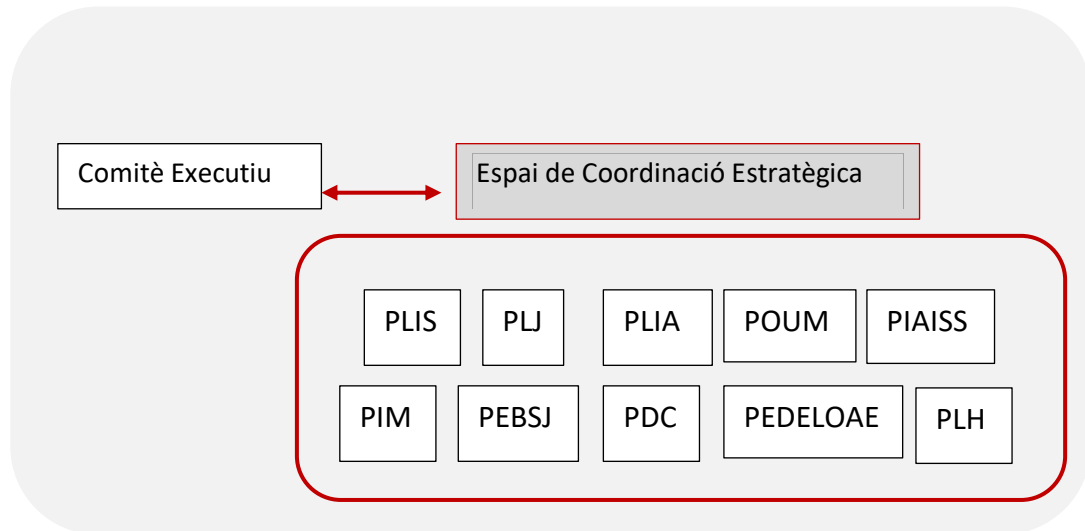
Els fenòmens complexos als que cal fer front per debilitar els factors generadors de dinàmiques d'exclusió, així com per minimitzar-ne els seus efectes, requereixen un treball conjunt des de diversos àmbits, tal i com posa de manifest la diversitat d'àmbits als que fa referència el Pla d'Acció d'aquest PLIS. Per això, el PLIS preveu un espai de relació amb la resta de plans per tal de treballar de forma conjunta i amb una visió estratègica global de l'atenció a les persones.

De forma consensuada amb la resta de plans locals que estan en marxa o en fase de disseny a Figueres, **es defineix l'Espai Estratègic de Coordinació com un espai que supera el marc del PLIS i esdevé un espai de coordinació on tots els plans es relacionen des d'una situació d'horitzontalitat**. El vincle amb el PLIS es manté en el punt que les tasques de secretaria tècnica, coordinació i lideratge de l'espai recauen en l'equip tècnic del PLIS.

Així, **els diversos plans de Figueres es relacionen en un espai estratègic** on es puguin generar les dinàmiques de coordinació i treball en xarxa necessàries per donar una bona atenció a la població figuerenca.

La seva relació amb el Comitè Executiu es basa en què els càrrecs tècnics de l'Ajuntament que formen part d'aquest espai, també són presents en l'Espai Estratègic de Coordinació. Aquest Espai Estratègic és de caràcter intern del consistori i el formen els diversos plans amb una finalitat clara de coordinació interna i treball en xarxa, mentre que el Comitè Executiu és format per responsables tècnics de les Taules del PLIS i entitats que en formen part, amb una finalitat d'impuls i seguiment del Pla d'Acció. En termes de governança del PLIS, aquesta es dóna en el Comitè Executiu, mentre que l'Espai Estratègic de Coordinació no té atribuïdes funcions de presa de decisions sobre el PLIS, malgrat en l'exercici de coordinació es puguin aplicar modificacions operatives en algunes accions del Pla.

Figura 4. L'espai de Coordinació estratègica del PLIS de Figueres

Font: Elaboració pròpia

DAFO i principals problemàtiques identificades

El procés de diagnosi, que ha estat molt extens en el cas de Figueres, es sintetitza en un DAFO elaborat de forma participativa en sessions de treball en les què han participat més de 40 persones diverses provinents d'entitats, tècniques de l'administració i polítiques de Figueres.

Tot seguit mostrem les taules resultants a mode de síntesi i per fer evident el vincle metodològic entre la diagnosi i la planificació.

Àmbit residencial

DEBILITATS

- Manca d'un parc d'habitatge públic de lloguer a preus assequibles
- Manca d'un parc d'habitatge d'urgència (habitatges tutelats, recursos residencials, cures a domicili, etc.)
- Ocupació irregular i sobre-ocupació de les llars.
- Dificultats d'accés a la bossa oficial (BOFLH).
- Habitatges envellits i en mal estat, caldria fer un estudi de la qualitat de l'habitatge (constructiva, interna, instal·lacions elèctriques).

AMENACES

- Sensellarisme cronificat.
- Subministraments irregulars.
- Problemes de relacions comunitàries.
- Poca inversió en habitatge.
- Manca d'espai pels infants.
- Diferència entre salaris i preu de lloguer.

FORTALESES

- Població jove, no hi ha un excessiu sobre-envelliment comparat amb altres poblacions.
- Ciutat amb bones comunicacions, facilitat de moure's per la comarca.

OPORTUNITATS

- Parc d'habitatges construït de mida suficient per cobrir les necessitats de la població, hi ha prou infraestructura disponible.
- Hi ha recursos a la ciutat, els serveis i infraestructures però cal fer acords de governança i crear espais de coordinació entre els diferents serveis com salut, serveis socials, equipaments, etc.

Àmbit sociosanitari

DEBILITATS

- Pocs recursos i dificultats per accedir als recursos a tots nivells.
- Poc personal que pugui assistir a domicili.
- Manca de places residencial i llistes d'espera.
- Manca d'integració de dispositius.
- Tràmits molt burocràtics i lents.
- Falta la figura de treball de carrer: educador social i limitacions horàries en els serveis assistencials (només horari d'oficina).

AMENACES

- Dificultats per trobar personal sanitari.
- Reducció de pressupostos.
- Problemes de finançament.
- Elevada exigència als serveis.
- Manca de responsabilitat per part de la ciutadania que cada vegada és més dependent, fan moltes consultes, sobremedicalització, etc.
- Processos burocràtics per valorar els ajuts a la dependència suposen 4 mesos i 3 valoracions: ICAD, EVA i SEVAD, caldria un sol equip.

FORTALESES

- Personal molt ben format i preparat.
- Serveis propers a les persones
- Creació d'un Observatori de la Salut de l'Alt Empordà.
- PIAISS.

OPORTUNITATS

- Bons recursos de conjunt.
- Sistemes d'informació compartits entre serveis de salut.

Àmbit econòmic

DEBILITATS

- Taxa d'atur elevada: persones aturades amb poca formació i limitacions en el coneixement de l'idioma.
- Davallada de sectors que ocupaven moltes persones amb baixa formació com per exemple la construcció.
- Especialització en sectors amb poc valor afegit com la construcció i el turisme.
- Manca de lideratge polític i empresarial.
- Manca d'oferta formativa professionalitzadora.

AMENACES

- Risc de cronificació del col·lectiu de persones que no troben feina.
- Desplaçament de la classe mitja a viure fora de Figueres.
- Model turístic estancat, oferta turística no diversificada.
- Falta de personal format si sorgeixen nous sectors econòmics.

FORTALESES

- Posició geogràfica.
- Bones comunicacions.
- Qualitat de vida.
- Oferta turística i cultural de qualitat: teatre museu Dalí.
- Sector agrari: enoturisme

OPORTUNITATS

- Famílies (bàsicament magrebins) que busquen aprofitar tots els recursos formatius.
- Logis Empordà a Sector logístic i auxiliars.
- Renda garantida.
- Incubadora vertical.
- Turisme cultural
- Castell de Sant Ferran
- Sector Sanitari / Hospitalari.

Àmbit relacional i comunitari

DEBILITATS

- Baixa participació ciutadana.
- Poc suport a organitzacions i associacions ciutadanes pel seu apoderament.
- Desconnexió entre la realitat social i les polítiques públiques.
- Poc coneixement del treball i les entitats d'àmbit social.
- Actuacions a curt termini i sense continuïtat.

AMENACES

- Inexistència de polítiques transversals.
- Poder econòmic i polític.
- Desencís de la població jove.
- Poc sentiment identitari, identificació i sentiment d'orgull de ciutat
- No es té en compte la diversitat en les polítiques.
- Figueres ha de donar servei a molta més població que la de la ciutat (turisme comarcal, fronterer...)

FORTALESES

- Existència de la taula d'inclusió de l'Alt Empordà.
- Oficina Jove.

OPORTUNITATS

- Inici del Pla Estratègic del Barri de Sant Joan i el Pla d'Actuació Contra la Pobresa i l'Exclusió Social.
- Sinèrgies que es podrien dur a terme entre l'Ajuntament i el Consell Comarcal.
- Programa Invulnerables, Club Juncària.

Àmbit laboral

DEBILITATS

- Famílies monomarentals amb manca de recursos.
- Persones en situació irregular.
- Falta de competències bàsiques.
- Xarxa de transport públic precària i no cobreix les necessitats d'accés als llocs de treball.
- Falta d'atenció a les persones "regulars" que poden esdevenir irregulars per part de l'administració.

AMENACES

- Cronificació de la pobresa.
- La inestabilitat del mercat de treball.
- Males pràctiques d'algunes empreses en contractació.
- Falta d'informació per bonificacions i per contractació.
- Poca qualificació de l'oferta de treball a Figueres: mercat de treball estacional, amb elevada temporalitat i precarietat (males condicions).
- Falta de treball en xarxa entre serveis.
- Falta de recursos en general (formacions).
- Incompatibilitat entre inserció i prestacions

FORTALESES

- La ciutat és un punt estratègic en el territori.

OPORTUNITATS

- Bonificacions per contractació.
- Proposta de treball en xarxa.

Àmbit formatiu

DEBILITATS

- Manca de recursos per atendre als barris especialment susceptibles a l'absentisme.
- El sistema educatiu no contempla una oferta adient a la necessitat educativa.
- Manca d'aula d'acollida.
- Poca oferta d'activitats de lleure educatiu
- Manca de recursos per atendre la delinqüència.

AMENACES

- Absentisme escolar.
- Joves no adaptats al sistema educatiu.
- Constant arribada d'alumnes estrangers.
- Desigualtat.
- Delinqüència juvenil.
- Manca d'habitats parentals o de referents familiars positius
- Nouvinguts joves sense estudis i sense papers.

FORTALESES

- Programes de garantia juvenil.
- Espai jove i centres cívics que ofereixen activitats.
- Centre obert per a joves.
- Pla educatiu entorn.
- Caixa pro-infància
- Futbol Net
- Xarxa d'espais de suport educatiu.

OPORTUNITATS

- Oferir la possibilitat de retornar als estudis reglats.
- Ampliar l'oferta d'activitats als centres cívics.
- Possibilitat de treballar en xarxa.
- Ampliar l'oferta de lleure educatiu.

Es detecten un seguit de problemàtiques que es poden agrupar en els següents grans grups, entenent que algunes d'elles poden estar relacionades:

1. Problemàtica d'accés i manteniment d'un habitatge digne.
2. Existència d'una part de la població important sota el llindar de la pobresa
3. Deteriorament de l'atenció sociosanitària al territori.
4. Pèrdua de capital per l'afebliment dels diferents sectors econòmics presents al municipi.
5. Problemes d'inserció laboral i de qualitat.
6. Fracàs escolar i manca de competències bàsiques.
7. Poca participació comunitària.

La definició d'aquestes problemàtiques de forma generalista permet dibuixar els grans calaixos que seran les línies estratègiques del PLIS de Figueres.

El Pla d'Acció del PLIS de Figueres

Atesa la definició de problemàtiques que es desprenen tant del mapa de vulnerabilitat quantitatiu com del recull d'aportacions qualitatives que s'han fet al llarg del procés, es presenten les línies estratègiques consensuades pel PLIS de Figueres.

Síntesi del Pla d'Acció: línies i mesures

Tot seguit es mostra de forma esquemàtica l'estructura del Pla d'Acció. En divers color es destaquen aquells objectius operatius que, tant en la seva totalitat com alguna mesura de les que contenen, es basa en un altra eina de planificació existent.

0. Pacte Ciutadà per la Inclusió Social de Figueres

0.1 Creació i impuls d'un Pacte Ciutadà per la Inclusió Social

1. Foment de l'accés a l'habitatge i el seu mantniment

1.1 Oferir respostes efectives a les necessitats d'habitatge de les persones més vulnerables que es troben en situacions d'exclusió social.	1.2 Ampliar l'oferta d'habitatge de lloguer social en el mercat immobiliari municipal.	1.3 Reforçar les polítiques que fomenten un ús sostenible de l'habitatge (consum energètic) i oferir suport econòmic a les llars per fomentar la rehabilitació dels habitatges més deteriorats.	1.4 Creació d'un servei d'atenció i mediació dels casos de desnonament, sobretot pels de lloguer (LAU).
---	--	---	---

2. Reforç de l'atenció a la població més vulnerable

2.1 Reducció de les situacions de violència relacional i els seus efectes.	2.2 Garantir la cobertura de les necessitats bàsiques a tota la població des d'una òptica comunitària i de foment de l'autonomia en dos eixos principals: alimentació i pobresa energètica	2.3 : Impulsar i donar suport a iniciatives de base comunitària per complementar les necessitats de la ciutadania de Figueres.
--	--	--

3. Ampliar i reforçar els serveis relacionats amb l'atenció sociosanitària

3.1 Millorar els nivells de salut de la població infantil i juvenil, així com de la població adulta i la gent gran	3.2 Ampliar els recursos destinats a l'atenció sociosanitària i assolir un model d'atenció social i sanitari centrat en la persona, per tal d'oferir una cobertura de qualitat que pugui atendre al major nombre possible de persones vulnerables. .
--	--

4. Reforçar els mecanismes d'inserció laboral i la creació de llocs de treball de qualitat

4.1 Facilitar l'accés al mercat de treball i fomentar la participació social i la vinculació comunitària de les persones en situació de vulnerabilitat que tenen especials dificultats d'inserció.	4.2 Implicar el teixit empresarial per la corresponsabilitat en el foment de la inserció	4.3 Ampliar i millorar l'oferta de transport públic que connecta les principals àrees econòmiques i adaptar-lo a les necessitats de les persones treballadores.
--	--	---

5. Reforç de l'acció socioeducativa i augment dels nivells formatius de la població				
5.1 Dissenyar un pla de formació per la població amb uns nivells formatius més baixos i que puguin, així, disposar d'uns coneixements reglats que els permetin desenvolupar-se amb normalitat i de forma autònoma.	5.2 Treballar per ampliar l'oferta de formació reglada post obligatòria a Figueres.	5.3 Ampliar i reforçar els equipaments de proximitat que treballen a partir d'activitats lúdiques i de lleure.	5.4 Reforçar les trajectòries educatives del col·lectiu jove de Figueres per tal d'incidir sobre el fracàs.	5.5 Reforçar l'oferta formativa per persones adultes adaptant-la a les seves necessitats i generant les places suficients

6. Foment de l'acció comunitària				
6.1 Enfortir i coordinar la xarxa d'entitats i actors locals per fomentar el treball comunitari que s'orienti a la millora de les condicions de vida de la població del territori.	6.2 Treballar per incorporar la perspectiva inclusiva i comunitària en aquells espais i activitats, tant existents com aquelles que es planifiquin, que puguin oferir diferents agents del municipi.	6.3 Incloure la perspectiva comunitària inclusiva a les polítiques i accions de les àrees municipals de la ciutat de Figueres.	6.4 Reforçar el paper de l'esport com a eina d'inclusió aprofitant la fortalesa de les entitats esportives de Figueres en aquest àmbit.	6.5 Reforçar el paper de la cultura com a eina d'inclusió

Línies, objectius i mesures

A continuació es presenten les línies estratègiques, els objectius, les mesures i les accions que composen el Pla d'acció de PLIS de Figueres. Cada línia va acompanyada d'una explicació que ha de servir per contextualitzar al lector en la temàtica que recull aquella determinada línia de treball.

Aquest és el Pla d'Acció per al PLIS de Figueres que es compon d'aquelles línies, objectius i mesures treballats de forma conjunta amb diversos Departaments i Àrees de l'Ajuntament, altres administracions presents al territori i les entitats socials de la ciutat. El Pla d'Acció ha estat, també, prioritzat i treballat per aquest conjunt d'actors per tal d'ajustar-lo al màxim a la realitat i capacitats de la Xarxa d'Inclusió Social de Figueres. Tot seguit, doncs, presentem el Pla d'Acció prioritzat on hi veiem les mesures que s'han previst i en quin estat es troben. Hem destacat en un codi de colors els diversos estats que diferenciem en les mesures recollides en el Pla: mesures que cal dissenyar i implementar a curt termini, les que ja s'estan dissenyant i planificant, les que estan en fase d'implementació o ja implementades, i les que es dissenyaran per a ser implementades a mitjà i llarg termini.

Per aterrar encara més el contingut del PLIS de Figueres, es presenten els projectes que caldrà dissenyar i implementar al llarg dels anys 2019 i 2020 definits de forma conjunta entre tots els agents participants. Així es podrà dissenyar el sistema de seguiment i avaluació per al primer període d'implementació.

A implementar a curt termini: 2019-2020

En fase de disseny

En fase d'implementació o implementades

A implementar a mitjà/llarg termini: 2021-2023

Línia 0: Pacte Ciutadà per la Inclusió Social de Figueres

La inclusió social és un compromís de tots els actors de ciutat, ja no només per ser una qüestió de principis democràtics i de responsabilitat cap a la societat en la que es viu i es treballa. Sense una direcció unitària per fer de Figueres una ciutat inclusiva, que minimitza els factors generadors d'exclusió social i els seus efectes, la lluita per la inclusió esdevé una tasca quasi impossible. Tots els agents socials i econòmics de la ciutat han de procurar que les seves pràctiques no siguin generadores d'exclusió social i participar en la reducció d'aquest fenomen indesitjable. Les causes de l'exclusió són múltiples i hi prenen part una diversitat d'actors molt gran, molt superior als àmbits de competència i responsabilitat de l'administració local i, per tant, la solució no pot venir només de l'acció municipal o de les entitats, sinó que hi ha de prendre part tots els agents socioeconòmics.

L'objectiu inicial del PLIS de Figueres serà l'impuls d'un Pacte Ciutadà per la Inclusió Social que abraci tots els àmbits definits en el marc conceptual de l'exclusió social. Es cercarà que el major nombre d'agents s'hi adhereixi per tal de revisar les seves pràctiques en clau inclusiva i evitar ser partícips de la generació de trajectòries d'exclusió. Caldrà establir els termes de l'acord, oferir formació per poder-los implementar i fer-ne seguiment per tal de garantir que l'acord es compleix.

0.1 Objectiu operatiu: Creació i impuls d'un Pacte Ciutadà per la Inclusió Social	0.1.1 Disseny i concreció dels termes del Pacte Ciutadà i Pla d'Acció.	Responsables i implicats: PLIS, Govern i entitats locals	
	0.1.2 Creació dels mecanismes de seguiment i rendició de comptes.	Responsables i implicats: PLIS, Govern i entitats locals	
	0.1.3 Vinculació i implicació formal i real d'actors públics i privats al pacte.	Responsables i implicats: PLIS, Govern i entitats locals	
	0.1.4 Implementació i desenvolupament del Pacte.	Responsables i implicats: PLIS, Govern i entitats locals	

Línia 1: Foment de l'accés a l'habitatge i el seu manteniment

L'habitatge és un dels principals problemes que ha emergit durant el procés de diagnosi. Es detecta una manca d'oferta d'habitatge de lloguer que permeti disposar d'un mercat que doni resposta a les diverses necessitats existents al municipi, sobretot de la població més vulnerable. A més, quan es donen situacions d'emergència habitacional es detecta una manca de recursos per donar resposta adequada a aquestes necessitats. A banda de situacions de sensellarisme, casos de violència domèstica, infrahabitatge, entre d'altres, cal donar resposta a les creixents situacions de desnonaments vinculats al lloguer. Finalment, el parc d'habitatge de Figueres presenta, en certes zones, mancances estructurals significatives que fan necessària una intervenció estructural per pal·liar l'infrahabitatge, les situacions de pobresa energètica o les problemàtiques de mobilitat i/o salut vinculades a unes situacions d'habitatge deficientes.

Per això cal que l'oferta municipal d'habitatge es vegi incrementada, sobretot cercant la mobilització i incorporació al mercat dels pisos de grans tenidors que actualment estan buits. Aquest augment d'habitatge disponible ha de permetre ampliar la dotació d'habitatges d'urgència habitacional disponible per l'Ajuntament. Així mateix, cal dur a terme accions de millora estructural en certs edificis de la ciutat que presenten deficiències constructives rellevants en matèria de mobilitat i eficiència. Finalment, per fer front a una problemàtica creixent com són els desnonaments a causa de la LAU (desnonaments de lloguer), s'habilitarà un servei de mediació que ha de permetre la detecció precoç i la intervenció per evitar el desnonament.

1.1 Objectiu operatiu: Oferir respostes efectives a les necessitats d'habitatge de les persones més vulnerables que es troben en situacions d'exclusió social.	1.1.1 Impulsar promocions d'habitatge amb serveis per a assegurar a les persones amb trastorns de salut mental, persones grans i persones amb diversitat funcional l'accés a un habitatge digne	Responsables i implicats: Oficina d'Habitatge	
	1.1.2 Promoure actuacions per fomentar l'accés a l'habitatge en desús de grans tenidors	Responsables i implicats: Oficina d'Habitatge	
1.2 Objectiu operatiu: Ampliar l'oferta d'habitatge de lloguer social en el mercat immobiliari municipal.	1.2.1 Generar espais de coordinació estables i efectius amb la Generalitat, amb l'objectiu de generar sinèrgies que introdueixin millores en la prestació de serveis i recursos, sobretot en relació a l'habitatge	Responsables i implicats: Mesa d'Emergència i Serveis Socials	
	1.2.2 Actualitzar el cens d'habitatges buits – de propietat privada- del 2018 i centrar-se en una part dels pisos per garantir que s'incorporin al mercat municipal del lloguer, destinant-ne una part al lloguer social	Responsables i implicats: Oficina d'Habitatge	
1.3 Objectiu operatiu: Reforçar les polítiques que fomenten un ús sostenible de l'habitatge (consum energètic) i oferir suport econòmic a les llars per fomentar la rehabilitació dels habitatges més deteriorats.	1.3.1 Potenciar intervencions públiques que garanteixin els drets energètics de les persones per pal·liar situacions de pobresa o vulnerabilitat energètica.	Responsables i implicats: Serveis Socials	
	1.3.2 Generar incentius perquè les diferents comunitats de Figueres, sobretot les que resideixen a habitatges més deteriorats, puguin fer reformes estructurals que millorin l'eficiència energètica de les llars: reformulació de bases per subvencions de rehabilitació d'habitatges.	Responsables i implicats: Habitatge	
1.4 Objectiu operatiu: Reforç del servei d'atenció i mediació (del Consell Comarcal) dels casos de desnonament, sobretot pels de lloguer (LAU).	1.4.1 Articular protocols que permetin la detecció precoç de casos de possible desnonaments, tant d'habitatges de lloguer com de compra.	Responsables i implicats: Agència de l'Habitatge i Serveis Socials	
	1.4.2 Crear un servei de mediació amb advocats, mediadors i altres perfils professionals per oferir la major cobertura i seguiment possible als casos, o possibles casos, de desnonament.	Responsables i implicats: Agència de l'Habitatge	
	1.4.3 Produir actuacions cada cop més integrals a partir del foment de la transversalitat i el treball en xarxa: Crear espais de coordinació transversals i efectius, o repensar el actuals.	Responsables i implicats: PLIS i Oficina d'Habitatge	

Línia 2: Reforç de l'atenció a la població més vulnerable

Figueres presenta uns nivells de pobresa elevats, sobretot relacionats amb la baixa renda disponible de les llars i uns nivells de privació material significatius. Aquesta realitat va molt més enllà de les competències estrictes dels Serveis Socials i requereix del compromís de tots els actors municipals per poder revertir aquesta situació. Les situacions de manca material tenen efectes notables en la cobertura de les necessitats bàsiques de la població: habitatge (tractat en la línia anterior), alimentació, roba, equipaments de la llar i subministraments bàsics (aigua, electricitat i gas); que, al seu torn, impacten en la salut, les trajectòries formatives i possibilitats d'inserció laboral. La baixa renda dels habitants de Figueres es relaciona amb l'atur, però també amb una existència notable d'economia submergida que, si bé una part es fonamenta en activitat delictiva, una bona part es basa en la impossibilitat de regularitzar certes activitats pels costos que comporta o per la manca de voluntat empresarial. Cal, també, trencar les dinàmiques de violència relacional que són inici de moltes trajectòries d'exclusió social.

Aquest Pla, doncs, promourà un Pacte Ciutadà per fer de Figueres una ciutat inclusiva on tots els actors públics i privats es comprometin en el treball positiu per la inclusió o, com a mínim, a no reproduir els factors generadors d'exclusió social. Això implica, per exemple, la no contractació laboral irregular o en condicions per sota les reglamentàries, o bé la tolerància zero contra el maltractament o el masclisme en els espais públics i llocs de treball. Es garantirà la cobertura de les necessitats bàsiques des d'una mirada empoderadora i comunitària a través de la coordinació dels diversos agents de la ciutat. Però aquesta cobertura ha d'anar acompanyada de dinàmiques emancipadores i, per això, es duran a terme iniciatives per articular actuacions comunitàries que permetin la satisfacció de necessitats sense haver d'accedir al mercat, tenint l'Ajuntament un paper d'impuls destacat en totes elles. Cal, també, fer emergir i regularitzar aquelles situacions laborals submergides que ho estan per manca de capacitat econòmica o per manca de voluntat empresarial, recolzant-se en pràctiques econòmiques de demostrat valor afegit com es que operen sota el marc de l'Economia Social i Solidària.

2.1 Objectiu operatiu: Reducció de les situacions de violència relacional i els seus efectes.	2.1.1 Disseny de protocols de detecció precoç i actuació davant dels possibles casos de violència relacional i domèstica: contra les dones, menors, persones amb diversitat funcional, col·lectiu LGTBI, persones grans i infància en situació de vulnerabilitat, evitant que les víctimes siguin qui ha d'abandonar l'entorn.	Responsables i implicats: SIAD i Serveis Socials Justícia, Mossos d'Esquadra, treballadores socials del CAP, entitats i centres de dia.	
	2.2.1 Creació d'una Taula de Coordinació temàtica d'alimentació, vestimenta, equipament de la llar, pobresa energètica i habitatge per valorar els casos on es concretin les necessitats, s'estableixin els criteris i es monitoritzin les accions.	Responsables i implicats: Serveis Socials i entitats de 3r sector	
2.2 Objectiu operatiu: Garantir la cobertura de les necessitats bàsiques a tota la població des d'una òptica comunitària i de foment de l'autonomia en dos eixos principals: alimentació, pobresa energètica i alfabetització.	2.2.2 Punt d'Atenció Energètica: atenció i apoderament a les famílies, tramitacions i detecció comunitària	Responsables i implicats: Serveis Socials i el Risell	
	2.2.3 Detecció de situacions de frau energètic i suport en l'accés a subministraments a famílies vulnerables: Projecte Connecta't	Responsables i implicats: Serveis Socials i Vincle	
	2.2.4 Formació a tècnics municipals en pobresa energètica	Responsables i implicats: PLIS	
	2.2.5 Desenvolupar accions socioeducatives per fomentar l'alfabetització de la població vulnerable	Responsables i implicats: Serveis Socials i entitats	
	2.3.1 Realitzar accions per crear vincles comunitaris entre la població de Figueres i el veïnat del barri de Sant Joan. (<i>Vincle Pla Estratègic de Sant Joan</i>)	Responsables i implicats: PDC i PLIS	
2.3 Objectiu operatiu: Impulsar i donar suport a iniciatives de base comunitària per complementar les necessitats de la ciutadania de Figueres	2.3.2 Redefinició i suport al Banc del Temps de Figueres	Responsables i implicats: PLIS i Banc del Temps	

Línia 3: Ampliar i reforçar els serveis relacionats amb l'atenció socio sanitària

El model d'atenció socio sanitària presenta algunes mancances fruit d'una millorable coordinació entre els diversos serveis existents en el territori. A banda, es detecta una manca significativa de places residencials que genera importants carregues sobre el sistema assistencial i sobre de les famílies que no poden accedir a un sistema privat. Al seu torn, les persones usuàries dels serveis socials manifesten la necessitat de disposar d'uns horaris d'atenció pensats per donar servei a la ciutadania, ja que són manifestament insuficients i centrats en horari de matí. Així mateix, els aspectes relacionats amb la salut tenen gran implicació amb els processos d'exclusió, ja sigui com una causa o conseqüència i, per tant, fomentar uns bons hàbits de salut és un element cabdal. És especialment important tractar el consum de tòxics entre la població jove, ja que no només té impactes en la salut física i relacional, sinó també en l'àmbit formatiu i laboral.

Per aquesta línia el Pla treballarà colze a colze amb les propostes que es recullen a l'Acord Col·laboratiu per l'Impuls del Model d'Atenció Social i Sanitària Integrada a l'Alt Empordà (PIAISS) i amb el Pla Local d'Infància i Adolescència. A banda, el Pla es planteja desplegar altres propostes com la recuperació dels educadors de carrer o bé l'articulació de projectes comunitaris que tinguin la capacitat de detectar de forma precoç i a través, entre altres, del sistema socio sanitària, situacions de pobresa energètica i/o fam oculta. Es treballarà de forma preventiva a través del foment d'hàbits saludables alimentaris, de salut reproductiva i també emprant l'esport i l'activitat física com un element cabdal en la provisió de salut preventiva a la ciutat.

3.1 Objectiu operatiu: Millorar els nivells de salut de la població infantil i juvenil, així com de la població adulta i la gent gran	3.1.1 Reducció del consum de tòxics i les addiccions	Responsables i implicats: Oficina FEM, Ajuntament Figueres (Salut), MMEE, Dipsalut, CAS i CAP	
	3.1.2 Pla d'acció en les praxis que afecten a la joventut pel consum de tòxics i addiccions: informació, conscienciació, prevenció, detecció i intervenció. Adaptar-ho també a persones amb diversitat funcional.	Responsables i implicats: Servei de Salut, Oficina FEM i Consell de Joventut, CAP, CAS, Mossos d'Esquadra, Guardia Urbana	
	3.1.3 Potenciar l'oferta d'oci alternatiu de Figueres.	Responsables i implicats: Servei de Joventut, Oficina FEM i Consell Local de Joventut, Fundació Sant Vicenç Paül	
	3.1.4 Fomentar els hàbits esportius i l'activitat física.	Responsables i implicats: Esports i Àrea Bàsica de Salut, Dipsalut	
	3.1.5 Fomentar els hàbits alimentaris saludables i detectar els trastorns de forma precoç.	Responsables i implicats: ABS, Oficina FEM, Servei de Salut de l'Ajuntament i Dipsalut	
	3.1.6 Sensibilitzar a la població infantil i juvenil en qüestions sobre la salut emocional en tots els aspectes de la vida (projecte "Sigues tu" del Dipsalut)	Responsables i implicats: Servei de Salut de l'Ajuntament i Mossos d'Esquadra	
	3.1.7 Formació i suport emocional als pares i mares de fills diversitats funcionals (TEA i altres), a familiars amb persones dependents (<i>grup de suport de la residència Els Arcs, cursos "cuidar als cuidadors " del CAP)</i>	Responsables i implicats: CAP, Residència els Arcs	
	3.1.8 Sensibilitzar i conscienciar les conseqüències que comporta realitzar les males pràctiques amb l'ús de les noves tecnologies (<i>projecte "Sigues tu" i "Salut i acció digital" del Dipsalut, tallers Mossos d' Esquadra, tallers Creu Roja)</i>	Responsables i implicats: Dipsalut, Mossos d'Esquadra, Creu Roja	
	3.1.9 Definir, impulsar i reforçar les accions destinades a la millora de la salut reproductiva i sexual (<i>Projecte Salut i Escola i Oficina FEM, programa d'Atenció sexual i reproductiva ASSIR)</i>	Responsables i implicats: Oficina FEM, Generalitat, ABS, Fundació Salut Empordà (ASSIR), Consell Local de Joventut	

3.2 Objectiu operatiu: Ampliar els recursos destinats a l'atenció sociosanitària i assolir un model d'atenció social i sanitari centrat en la persona, per tal d'oferir una cobertura de qualitat que pugui atendre al major nombre possible de persones vulnerables.	3.2.1 Avançar en el disseny d'un model comunitari d'intervenció social i sanitària (Implementació del PIAISS) Generant estructures compartides per facilitar l'atenció integral <i>Prioritzant a la població major de 65 anys, a persones amb patologies duals, a la població amb Trastorns Mentals Greus i en risc d'exclusió social i a la població infantil amb fragilitat sociosanitària.</i>	Responsables i implicats: PIAISS (Ajuntament, Consell Comarcal, ICS, Fundació Salut Empordà, Albera Salut, xarxa de Salut Mental, SCS)	
	3.2.2 Generar una oferta formativa en temes d'interès que estiguin relacionats amb l'atenció sociosanitària de persones dependents (<i>projecte de formació sociosanitària d'atenció a domicili a càrrec de la Fundació Salut Empordà a Kasameu, La Salle, Institut Cendrassos</i>)	Responsables i implicats: CAP i ASIF, Fundació Vergés Ginjaume, AECC, Iris, Fundació Salut Empordà, AMA	
	3.2.3 Creació de l'observatori de Salut de l'Alt Empordà. Emmarcat en el PECT (<i>Projectes d'Especialització i Competitivitat Territorial</i>)	Responsable: Fundació Salut Empordà, Ajuntament Figueres (Salut), CCAE, Dipsalut	

Línia 4: Reforçar els mecanismes d'inserció laboral per potenciar la creació de llocs de treball de qualitat

Les rendes baixes i l'afectació de la pobresa són elements principals en la definició de les situacions d'exclusió social al municipi. Per tant no es pot deslligar l'acció contra l'exclusió del foment econòmic i la inserció laboral de qualitat com a vies d'inclusió. Economia submergida, infraocupació, atur de llarga durada, precarietat,... són tot factors laborals que estan en la base de trajectòries d'exclusió. Ara bé, cal posar èmfasi en la inserció de qualitat, ja que actualment estem vivint situacions d'inserció que no són capaces de revertir les trajectòries d'exclusió social. Els agents econòmics i empresarials tenen una alta capacitat d'incidència en la situació social del territori, ja que no són mers agents econòmics, sinó socials. Les seves pràctiques i decisions tenen un impacte molt gran en la societat i, per tant, cal que en siguin conscients i incorporin la mirada inclusiva.

Cal, doncs, treballar a favor de la inserció laboral dels col·lectius més desfavorits potenciant les seves capacitats i habilitats, millorant el transport públic i eliminant les discriminacions existents al mercat de treball. S'empraran totes les eines a disposició, com per exemple, les Clàusules Socials amb una òptica de desenvolupament local inclusiu. Així mateix cal enfortir el teixit de l'Economia Social i Solidària com a espai d'oportunitats econòmiques capaces de generar ocupació de qualitat i un model de desenvolupament econòmic sostenible en termes socials, econòmics i ambientals. Finalment, el Pla articularà accions encarades a les persones aturades de llarga durada que tenen major dificultats de retorn al mercat, tot potenciant la seva vinculació comunitària, posant en valor les seves capacitats i habilitats, com una via de capacitat i retorn al mercat.

4.1 Objectiu operatiu: Facilitar l'accés al mercat de treball i fomentar la participació social i la vinculació comunitària de les persones en situació de vulnerabilitat que tenen especials dificultats d'inserció.	4.1.1 Dissenyar itineraris personalitzats per col·lectius amb especials dificultats d'inserció: formació, pràctiques i contracte subvencionat.	Responsables i implicats: SOC, Serveis Socials, Promoció Econòmica i Intermedària	
	4.1.2 Estudi d'una estratègia compartida per la formació de persones en situació irregular (<i>projecte ACOL</i>) amb l'objectiu de la precontractació i contractació laboral.	Responsables i implicats: Oficina FEM, Servei d'Immigració, Promoció Econòmica, Generalitat, Teixit Empresarial	
	4.1.3 Executar l'Estratègia Comarcal per l'Ocupació	Responsables i implicats: Pla Estratègic en l'àmbit del Desenvolupament Econòmic Local i l'Ocupació a l'Alt Empordà	
	4.1.4 Desenvolupar les Clàusules Socials municipals amb vistes al desenvolupament econòmic local inclusiu	Responsables i implicats: PLIS, Promoció Econòmica, Servei de Contractació, Teixit Empresarial, entitats	
	4.1.5 Recuperar el servei municipal d'orientació laboral (SMID).	Responsables i implicats: Promoció Econòmica	
	4.1.6 Reforçar i visibilitzar el teixit d'Economia Social i Solidària existent perquè sigui un aliat en la creació de noves iniciatives, de llocs de treball de qualitat i d'un model de desenvolupament sostenible.	Responsables i implicats: Promoció Econòmica, Ateneu Cooperatiu de les Terres Gironines	
	4.1.7 Potenciar el reconeixement del valor afegit que aporta el disposar de diversitat a l'empresa.	Responsables i implicats: PLIS, Servei de Contractació i Promoció Econòmica	
4.2 Objectiu operatiu: Implicar el teixit empresarial per la corresponsabilitat en el foment de la inserció	4.2.1 Definició de criteris inclusius per empreses per tal d'incorporar la mirada inclusiva en les seves pràctiques (vinculat al pacte de ciutat).	Responsables i implicats: PLIS, Promoció Econòmica, Teixit empresarial, entitats i gestories	
	4.2.2 Obrir dinàmiques de coordinació amb el cercle EURAM Empordà i altres agents empresarials per crear un nou model de col·laboració i treball conjunt a favor de la inserció de col·lectius vulnerables.	Responsables i implicats: Promoció Econòmica	
	4.2.3 Coordinació de la participació del teixit empresarial	Responsables i implicats: Promoció Econòmica	
	4.2.4 Promoure compartir el transport privat	Responsables i implicats: Promoció Econòmica, Teixit empresarial	

Línia 5: Reforç de l'acció socioeducativa i augment dels nivells formatius de la població

Molt vinculat al punt anterior, disposar d'uns nivells formatius alts és, malgrat tot, una garantia contra l'atur i contra llargues estades fora del mercat laboral. Figueres té uns nivells formatius generals baixos i unes taxes d'abandonament significatives, cosa que posa un sector de la població jove en una clara situació de desavantatge de cara a la seva participació al mercat de treball. Així mateix, es detecta una manca de recursos formatius per població adulta, element indispensable per treballar per la inserció laboral.

El Pla treballarà de forma coordinada amb el Pla d'Infància i Joventut, però es planteja analitzar les trajectòries de fracàs i abandonament per poder articular accions adequades a la realitat de la població jove de Figueres. Cal prestar especial atenció a les transicions formatives, tot articulant Punts d'Atenció Juvenil en els instituts. Així mateix cal explorar tots els recursos dels que pot disposar un municipi per formar la població jove des de diversos àmbits: el lleure, l'oci i l'esport, però també la gestió d'espais comunitaris són marcs formatius de primer ordre i en diversos àmbits. Aquestes recursos cal que comparteixin espais de coordinació i reflexió conjunta, així com espais de coordinació estratègica per articular respostes conjuntes i integrals. Finalment, cal augmentar l'oferta de formació post obligatòria i de formació d'adults.

5.1 Objectiu operatiu: Dissenyar un pla de formació per la població amb uns nivells formatius més baixos i que puguin, així, disposar d'uns coneixements reglats que els permetin desenvolupar-se amb normalitat i de forma autònoma.	5.1.1	Disseny de plans formatius adaptats als diversos col·lectius que requereixen augmentar el nivell formatiu.	Responsables i implicats: Dpt. Ensenyament i Oficina FEM, Dpt. Treball, Afers Socials i Famílies, Serveis Socials i Servei d' Immigració, Fundació Sant Vicenç Paül	
	5.2.1	Crear una xarxa per compartir coneixement i crear espais de reflexió conjunta respecte l'oferta formativa. <i>(Vincle amb l'Oficina FEM)</i>	Responsables i implicats: Oficina FEM, Consell Comarcal, Dpt. Ensenyament, Educació, Biblioteca, Entitats, Teixit empresarial	
5.2 Objectiu operatiu: Treballar en xarxa per ampliar l'oferta de formació orientada a necessitats i preferències de les persones i del territori.	5.2.2	Reforçar l'oferta formativa existent i millorar la seva accessibilitat.	Responsables i implicats: Oficina FEM, Consell Comarcal, Dpt. Ensenyament, Educació, Biblioteca, Entitats, Teixit empresarial	
	5.2.3	Promoure l'ampliació de l'oferta formativa existent amb cicles que tinguin continguts adaptats a les necessitats econòmiques i socials actuals (com per exemple medi ambient, noves tecnologies, mitjans de comunicació, etc), treballant conjuntament amb el sector empresarial.	Responsables i implicats: Oficina FEM, Consell Comarcal, Dpt. Ensenyament, Educació, Biblioteca, Entitats, Teixit empresarial	
5.3 Objectiu operatiu: Ampliar i reforçar els recursos de proximitat que impulsen activitats lúdiques, de lleure i culturals per tal de garantir la igualtat d'oportunitats.	5.3.1	Garantir l'accés a les activitats lúdiques, de lleure i culturals a tots els infants i joves	Responsables i implicats: Àrea de Serveis a les persones, Pla Educatiu d'Entorn, Oficina FEM, Entitats, Fundació Sant Vicenç Paül	
5.4 Objectiu operatiu: Reforçar les trajectòries educatives del col·lectiu jove de Figueres	5.4.1	Articular accions d'acompanyament i reforç en els moments més crítics de la trajectòria formativa	Responsables i implicats: Oficina FEM, Dpt. Ensenyament, Promoció Econòmica, Serveis Socials, Fundació Sant Vicenç Paül	
	5.4.2	Generar espais de coordinació entre tots els agents del territori vinculats a l'educació	Responsables i implicats: Educació, Pla Educatiu d'Entorn, Oficina FEM, Biblioteca i 3r Sector, Fundació Sant Vicenç Paül	
	5.4.3	Reforçar la relació de les famílies amb els centres educatius i la comunitat.	Responsables i implicats: Pla Educatiu d'Entorn , Fundació Sant Vicenç Paül	

	5.4.4	Dissenyar itineraris adaptats i personalitzats en funció de les necessitats dels joves (<i>Projecte Noves Oportunitats</i>)	Responsables i implicats: Dpt. de Treball i Afers Socials	
	5.4.5	Reforçar l'oferta formativa pels joves adaptant-les a les seves necessitats i demandes.	Responsables i implicats: Oficina FEM, Dpt. Ensenyament, Pla Educatiu d'Entorn	
5.5 Objectiu operatiu: Reforçar l'oferta formativa per persones adultes adaptant-la a les seves necessitats i demandes i generant les places suficients.			Responsables i implicats: Servei d'Educació, CPNL, Escola d'Adults i Servei d'Immigració	

Línia 6: Foment de l'acció comunitària

La inclusió social no es pot deslligar de l'adscripció en xarxes relacionals i comunitàries de les persones de Figueres. Treballar la inclusió social deixant de banda la mirada comunitària i el foment de relacions que permetin una resposta col·lectiva a les problemàtiques és fer la feina a mitges. El treball comunitari pot treballar-se a diferents nivells, tant ciutadans com a nivell d'entitats en tant que vehicle organitzat de la participació associativa de la ciutat. A banda, els barris i espais de relació tenen una alta capacitat de generar vincles comunitaris que siguin capaços de generar dinàmiques transformadores. També l'àmbit esportiu té una potencialitat inclusiva de primera magnitud i que cal explorar amb una mentalitat oberta. Cal treballar, doncs en les dimensions de dinamització i de promoció social per poder avançar cap a un teixit comunitari actiu.

El Pla proposa fomentar la consciència inclusiva i comunitària a tots els actors municipals per a que vetllin per al foment de dinàmiques inclusives i vincular a la ciutadania del municipi en la presa de decisions en marcs propers i d'impactes visibles per a les seves condicions de vida. Les associacions i entitats del municipi són aliats de primera magnitud i cal treballar per fomentar la seva capacitat d'acció i el seu arrelament territorial i obertura democràtica a l'entorn. El sistema comunitari ha de tenir espais de trobada i ha de participar de forma activa en la definició de les polítiques públiques i projectes comunitaris impulsats des de la ciutadania. A més, aquests espais de coordinació han de comptar amb els actors institucionals que duen a terme projectes comunitaris al territori. Així mateix, l'Ajuntament ha d'emprar els recursos al seu abast, com les Clàusules Socials en la contractació pública, per impulsar el treball en xarxa i un desenvolupament local inclusiu.

6.1 Objectiu operatiu: Enfortir i coordinar la xarxa d'entitats i actors locals per fomentar el treball comunitari que s'orienti a la millora de les condicions de vida de la població del territori.	6.1.1	Fer un mapeig dels agents socials que treballen al municipi i promocionar l'associacionisme, el treball en xarxa i la cooperació entre el conjunt d'actors.	Responsables i implicats: PLIS, Acció Cívica, SIAD	
	6.1.2	Crear una xarxa de recursos compartida (tant municipals com de les mateixes entitats) que serveixi per potenciar l'acció que fan les entitats i agents comunitaris.	Responsables i implicats: PLIS	
	6.1.3	Potenciar, liderar i fer seguiment d'espais de trobada (Consells Consultius) entre les entitats i l'administració pública per generar sinèrgies de cooperació i treball en xarxa.	Responsables i implicats: PLIS, Consell de Salut, Consell de Diversitat Funcional, Consell Local de Joventut, Consell Esportiu de l'Alt Empordà, Consell Municipal de la Gent Gran	
	6.1.4	Potenciar, liderar i fer seguiment d'espais de participació adaptats entre les entitats, AA.VV de Figueres i Altres Associacions/col·lectius no inclosos en els Consells Consultius (joves, dones, immigrants i ciutadans/es de Figueres) i les polítiques municipals	Responsables i implicats: PLIS, Acció Cívica, PDC	
	6.1.5	Potenciar i avaluar projectes inclusius conjunts entre diversos equipaments i entitats per fomentar-ne la interrelació i el treball en xarxa.	Responsables i implicats: PLIS, Biblioteca i 3r sector	
	6.1.6	Dur a terme formacions amb les entitats per la presentació i justificació de subvencions.	Responsables i implicats: PLIS	
	6.1.7	Reforçar les línies de subvenció per el desenvolupament de projectes al municipi que incideixin en la memòria col·lectiva i generin identitat	Responsables i implicats: Servei de Cultura	
	6.1.8	Reforçar les línies de subvenció per el desenvolupament de projectes al municipi que incideixin per generar processos d'inclusió i cohesió social.	Responsables i implicats: PLIS	
	6.1.9	Creació d'un Premi Anual per visibilitzar i premiar aquelles accions i projectes amb major impacte inclusiu i comunitari a la ciutat.	Responsables i implicats: PLIS	
6.2 Objectiu operatiu: Treballar per incorporar la perspectiva inclusiva i comunitària en aquells espais i activitats, tant existents com aquelles	6.2.1	Realitzar formacions internes als tècnics/es municipals, a tècnics d'altres administracions i a professionals d'entitats per compartir la mirada i els conceptes de la inclusió comunitària.	Responsables i implicats: PLIS	

que es planifiquin, que puguin oferir diferents agents del municipi.	6.2.2	Creació d'un "segell inclusiu" que avaluï la mirada inclusiva de tots els acords presos a l'Ajuntament de Figueres.	Responsables i implicats: PLIS	
6.3 Objectiu operatiu: Incloure la perspectiva comunitària inclusiva a les polítiques i accions de les àrees municipals de la ciutat de Figueres.	6.3.1	Promocionar els processos participatius en les millores urbanístiques i d'impacte social.	Responsables i implicats: Urbanisme i entitats	
	6.3.2	Treball comunitari conjunt entre l'Ajuntament de Figueres i el Consell comarcal per unificar criteris i unificar serveis.	Responsables i implicats: PLIS Figueres, Dipsalut, PLIS Consell Comarcal i entitats	
	6.3.3	Vincular les AAVV i altres entitats municipals a l'estructura de participació ciutadana municipal per reforçar comunitàriament els processos des de la base.	Responsables i implicats: Acció Cívica, Participació	
	6.3.4	Treballar per la incorporació als processos participatius la població infantil i juvenil del municipi, això com la gent gran, tenint en compte la diversitat cultural i incorporant la perspectiva de gènere.	Responsables i implicats: Servei d'educació i Joventut	
6.4 Objectiu operatiu: Reforçar el paper de l'esport com a eina d'inclusió aprofitant la fortalesa de les entitats esportives de Figueres en aquest àmbit.	6.4.1	Garantir l'accés a totes les entitats i activitats esportives del municipi – especialment les que reben recursos públics- a tota la població evitant barreres d'accés per motius socials, d'edat i altres diversitats funcionals.	Responsables i implicats: Servei d'Esports	
	6.4.2	Disseny de projectes per fomentar la pràctica esportiva de les dones com a eina de foment de l'autoestima, creació d'espais segurs per al seu desenvolupament personal i hàbits saludables.	Responsables i implicats: Servei d'Esports	
	6.4.3	Promocionar que totes les entitats i persones que hi treballen comparteixin la mirada inclusiva de la pràctica esportiva i es convencin del seu potencial.	Responsables i implicats: Servei d'Esports	
6.5 Objectiu operatiu: Reforçar el paper de la cultura com a eina d'inclusió	6.5.1	Dissenyar i promocionar espais culturals d'acord amb les necessitats dels col·lectius en risc d'exclusió i garantir-ne l'accés.	Responsables i implicats: Biblioteca, PLIS, Cultura, Teatre, Consell Municipal de Diversitat Funcional, Consell Municipal de la Gent Gran	

Projectes a desenvolupar a 2019 i 2020

Tot seguir es detallen els projectes que el PLIS de Figueres preveu desenvolupar durant el primer període d'implementació, és a dir, els anys 2019 i 2020.

Aquests projectes han estat definits de forma conjunta per les persones que, representant entitats i administracions, han participat en la sessió de treball dedicada a aquesta finalitat. En forma de resum, els projectes són els següents:

Espai	Projectes a desenvolupar
Grup de treball pel Pacte Ciutadà	1. Creació del Pacte Ciutadà per la Inclusió Social
Taula d'Habitatge	1. Actualitzar el cens de pisos privats del 2018 i incorporació d'una part dels pisos detectats al mercat municipal de lloguer.
Taula de Promoció Social	1. Creació de la Taula de Coordinació per la cobertura de necessitats bàsiques de Figueres.
Taula de Salut (Consell de Salut)	1. Pla d'Acció contra les males praxis juvenils en el consum de tòxics 2. Reforç de l'oci alternatiu juvenil
Taula d'Inserció Laboral	1. Clàusules Socials per al foment de la inclusió social i el desenvolupament local 2. Posada en valor de la diversitat en l'empresa 3. Creació de Bones Pràctiques inclusives en l'empresa 4. Estudi d'una estratègia compartida per la formació de persones en situació irregular amb l'objectiu de la precontractació i contractació laboral.
Taula Comunitària	1. Formació a tècnics de l'administració i entitats per compartir la mirada i conceptes d'inclusió comunitària 2. Foment de la pràctica esportiva de les dones de la ciutat.

Els projectes que es presenten a continuació cal que es treballin de forma més estreta en cada una de les Taules. Tot seguit presentem una definició inicial que caldrà concretar en la seva implementació.

Per la creació del Pacte Ciutadà per la Inclusió Social s'ha creat un Grup de Treball que en liderarà la seva creació i aplicació.

Taula d'Habitatge

Nom del projecte:	Actualitzar el Cens de pisos privats del 2018											
Referència:	1.2.2											
Responsable:	Oficina local d'Habitatge i entitats socials											
Calendari aproximat:	Inici:	Octubre 2019					Final:	Setembre 2020				
Objectius generals:	1. Increment dels pisos buits posats a la borsa de lloguer municipal 2. Augmentar l'oferta total de lloguer de la ciutat 3. Increment dels pisos buits cedits per habitatge social											
Descripció del projecte i els seus objectius:	Al 2018 ja es va dur a terme un Cens de pisos buits molt complert. Aquesta acció va quedar sense aplicacions reals ja que no es van preveure mesures per incorporar aquests pisos al mercat municipal de lloguer ni tampoc a lloguer social. Aquest Cens va detectar 700 pisos de propietaris amb més de 3 habitatges. Per aquesta actualització es recomana planificar les mesures prèviament tot obtenint el compromís de la seva aplicació i els recursos necessaris per poder-les aplicar. Es proposa aplicar aquestes mesures a una part dels 700 pisos detectats en l'anterior Cens, començant pels petits propietaris del Centre Històric. A banda, cal aprovar políticament la mesura ja redactada de subvencions a la rehabilitació a canvi de posar els habitatges a lloguer (exclosos grans tenidors). Per fomentar la incorporació d'habitatges a lloguer social cal estudiar quins incentius més es poden oferir als propietaris.											
Fases i calendari del projecte:												
	Oct. 2019	Nov. 2019	Des. 2019	Gen. 2020	Feb. 2020	Mar. 2020	Abr. 2020	Mai. 2020	Jun. 2020	Jul. 2020	Ago. 2020	Set. 2020
Planificació i aprovació de mesures per la incorporació d'habitatges al mercat de lloguer												
Enquesta a APIs per detecció de propietaris												
Estudi i aprovació de mesures per fomentar el lloguer social												
Contacte amb propietaris i difusió de les mesures												
Establir sinergies amb les entitats socials per la gestió del lloguer social												

Taula de Promoció Social

Nom del projecte:	Creació de la Taula de Coordinació per la cobertura de necessitats bàsiques de Figueres							
Referència	2.2.1							
Responsable:	Servei de Benestar Social – Serveis Socials							
Calendari aproximat:	Inici:	Setembre 2019	Final:	Octubre 2020				
Objectius generals:	1. Vinculació de tots els agents locals relacionats amb la cobertura de les necessitats bàsiques 2. Disseny i establiment de protocols i criteris compartits entre tots els participants 3. Creació de projectes innovadors compartits							
Descripció del projecte i els seus objectius:	Per tal de garantir la cobertura de necessitats bàsiques a la població, una de les accions del PLIS és la creació d'una Taula de Coordinació temàtica per la cobertura de les necessitats bàsiques d'alimentació, vestimenta, equipament de la llar, pobresa energètica i habitatge. LA seva finalitat es la de valorar els casos on es concretin les necessitats, s'estableixin els criteris compartits i es monitoritzin les accions. Els objectius a assolir per la Taula de Coordinació per la cobertura de les necessitats bàsiques són els següents - Esdevenir un espai de coordinació i de foment de treball en xarxa entre professionals i entitats implicades en la cobertura de les necessitats bàsiques. - Diagnosticar la situació de la població de Figueres per detectar les principals necessitats i cercar vies de resoldre i prevenir aquestes problemàtiques. - Establir mecanismes de treball de canvi i apoderament per evitar la cronificació de les situacions de vulnerabilitat. - Establir els criteris comuns per tractar cada cas i monitoritzar les accions de forma conjunta i coordinada.							
Fases i calendari del projecte:								
	Set 2019	Oct 2019	Nov 2019	Des 2019	Gen 2020	Feb 2020	(...)	Oct 2020
Constitució de la taula i definir els seus actors, especificant els nivells d'implicació								
Consensuar els objectius de la taula i el document d'acords								
Planificar i realitzar les sessions de seguiment i coordinació								
Posar en comú els ajuts existents i els recursos disponibles i elaborar una guia.								
Actualitzar i aprofundir en una diagnosi sobre els perfils i característiques dels col·lectius vulnerables i les seves necessitats bàsiques.								
Establir criteris comuns per tractar cada cas i realitzar el seu seguiment								

Taula de Salut

Nom del projecte:		Pla d'acció en les praxis que afecten a la joventut pel consum de tòxics i addiccions									
Referència:		3.1.2									
Responsable:		Servei de Salut implicats: oficina jove FEM									
Calendari aproximat:		Inici:			Octubre 2019			Final:		Juliol 2020	
Objectius generals:		1. Conèixer la realitat sobre el consum i les pràctiques de consum de tòxics entre joves 2. Reducció de les afectacions en la salut del consum de tòxics 3. Reducció de l'impacte acadèmic del consum de tòxics									
Descripció del projecte i els seus objectius:		El consum de tòxics per part dels joves és una realitat contrastada, així com els efectes que aquest consum té en diferents aspectes de la vida de les persones joves. Ara bé, per poder dur a terme accions proactives i de prevenció resulta necessari conèixer la realitat dels consum i les pràctiques que els joves hi associen. Conèixer aquestes pràctiques serà útil per la reducció de riscos i augmentar la consciència d'autoprotecció en el consum. Per tant, el PLIS planteja el disseny i implementació d'un Pla d'Acció per la reducció dels efectes negatius que comporten les males praxis en el consum de tòxics. Aquest projecte, doncs, compta amb totes les fases metodològiques que implica la realització d'un pla d'acció: diagnosi, mapa de recursos, disseny del pla d'acció, implementació, seguiment i avaluació.									
Fases i calendari del projecte:											
	Oct. 2019	Nov. 2019	Des. 2019	Gen. 2020	Feb. 2020	Mar. 2020	Abr. 2020	Mai. 2020	Jun. 2020	Jul. 2020	
Diagnosi sobre la realitat de les pràctiques en el consum de tòxics i les addiccions											
Mapa de recursos sobre atenció al consum i bones pràctiques											
Disseny del Pla d'Acció											
Implementació										→	
Seguiment i Avaluació										→	

Nom del projecte:		Potenciar l'oferta d'oci alternatiu a Figueres								
Referència:		3.1.3								
Responsable:		Servei de Joventut implicats: Oficina Jove FEM!								
Calendari aproximat:		Inici:	Febrer 2020				Final:	Novembre 2020		
Objectius generals:		1. Augmentar l'oferta d'oci nocturn no vinculat al consum de tòxics 2. Dissenyar un model de barraques no centrat en el consum d'alcohol								
Descripció del projecte i els seus objectius:		L'oci és un espai en el que les persones joves poden reforçar algunes conductes de risc, sobretot pel que fa a consums, ja que l'oci, especialment nocturn, s'associa al consum d'alcohol i drogues il·legals. També es detecta que el consum de cànnabis esdevé una alternativa d'oci per a molts joves. El consum recreatiu en moments de lleure pot donar pas a conductes de consums més continuats, multiplicant els potencials efectes nocius de consums de tòxics. Per això és rellevant fomentar un tipus d'oci que no vagi vinculat al consum de tòxics i que cerqui fomentar valors positius com l'esport, l'acció comunitària, el vincle associatiu, entre d'altres. Per tal de poder dur a terme aquesta acció calen diversos processos que són projectes en si mateixos: 1. Recopilar i difondre les diverses activitats que s'ofereixen des de les entitats locals. 2. Recollir les necessitats i demandes de la població jove pel que fa a activitats i recursos d'oci. 3. Reforçar la promoció de l'esport que es fa actualment amb una mirada de complementarietat de l'oferta d'oci. 4. Creació d'un programa d'oci nocturn alternatiu: recollida de necessitats, propostes i implementació 5. Revisió del model de barraques i proposta de models alternatius								
Fases i calendari del projecte:										
	Feb. 2020	Mar. 2020	Abr. 2020	Mai. 2020	Jun. 2020	Jul. 2020	Ago. 2020	Set. 2020	Oct. 2020	Nov. 2020
Recopilar les activitats d'oci de les entitats locals										
Difusió de les activitats d'oci de les entitats										
Recollida de les necessitats i demandes de la població jove										
Realitzar propostes participatives per donar resposta a les demandes d'oci.										
Reforç de l'esport com a alternativa d'oci										
Creació d'un programa d'oci nocturn alternatiu										
Revisió del model de barraques i proposta de models alternatius										

Taula d'Inserció Laboral

Nom del projecte:		Estudi d'una estratègia compartida per la formació de persones en situació irregular amb l'objectiu de la precontractació i contractació laboral.				
Referència:		4.1.2				
Responsable:		Servei municipal d'Immigració, Promoció Econòmica i Oficina FEM!				
Calendari aproximat:		Inici:	Setembre 2019	Final:	Febrer 2020	
Objectius generals:		1. Foment de la via laboral com una eina de regularització administrativa 2. Augmentar la contractació de persones nouvingudes en situació vulnerable				
Descripció del projecte i els seus objectius:		La població en una situació de major vulnerabilitat és la que es troba en una situació administrativa irregular. Molts recursos d'inserció i inclusió social van destinats a la població regular i, per tant, aquest col·lectiu especialment vulnerable en queda exclòs. Es considera del tot necessari, doncs, poder disposar de recursos per promocionar la inserció d'aquestes persones. Cobra especial rellevància pel col·lectiu de menors no acompanyats que es troben deseparats un cop arriben a la majoria d'edat. La regularització de la seva situació administrativa és un dels primers passos i la precontractació apareix com una de les vies més factibles. Per tal de fomentar aquest vincle laboral es promou la formació per persones en situació irregular amb el projecte ACOL. Cal, doncs, facilitar les vies de precontractació i contractació d'aquestes persones en els casos que les empreses considerin que poden desenvolupar una ocupació. Es troba una especial resistència en el cas de les gestories i, per tant, les accions d'aquest projecte també han d'anar encarades a vèncer aquestes resistències. El que es planteja per aquest primer període d'implementació és l'estudi d'aquesta estratègia compartida amb els diversos actors implicats: Generalitat, Ajuntament, teixit empresarial, centres formatius, entitats i gestories. Per acabar de definir aquesta estratègia i ajustar-la al màxim a la realitat, es proposa dur a terme una prova pilot sobre la seva implementació per extraure'n aprenentatges.				
Fases i calendari del projecte:						
	Abr. 2019	Mai. 2019	Jun. 2019	Jul. 2019	Ago. 2019	Set. 2019
Creació del grup de treball						
Definició concreta de la problemàtica						
Estudi legal de les possibilitats existents						
Creació del mapa de recursos existents						
Creació de l'Estratègia compartida						
Implementació en fase pilot						→

Nom del projecte:		Clàusules Socials per al foment de la inclusió social i el desenvolupament local				
Referència:		4.1.4				
Responsable:		Oficina del PLIS, Promoció econòmica i Servei de Contractació				
Calendari aproximat:		Inici:	Setembre 2019	Final:	Febrer 2020	
Objectius generals:		1. Aprofitar la contractació pública com a eina de transformació social 2. Potenciar el teixit empresarial local de l'economia social i solidària				
Descripció del projecte i els seus objectius:		Les Clàusules Socials estan implantades per llei en tots els ajuntaments, però tenen un potencial inclusiu molt més alt del que fan efectiu en la majoria de vegades. Aquestes Clàusules poden jugar un paper important en la promoció de la inclusió social i el desenvolupament local però manquen mecanismes per fer-les complir i fer-ne un seguiment acurat que en garanteixi la seva potencialitat inclusiva. Cal, doncs, conèixer com s'estan emprant en altres indrets on se n'aprofita més el seu potencial i quins mecanismes es posen en funcionament per garantir-ne el compliment i fer-ne seguiment. S'organitzarà una jornada sobre Clàusules Socials en el món local on es consensuïn conceptes, es presentin bones pràctiques sobre aplicació, seguiment i compliment. Aquesta jornada serà el tret de sortida a un Grup de Treball local format per l'Ajuntament, empreses i entitats que treballarà aquesta qüestió de forma exhaustiva per aplicar aquestes Clàusules amb tot el seu potencial inclusiu i de desenvolupament local. La durada del grup de treball caldrà definir-la en funció de la seva dinàmica (quantes trobades, el contingut i amb quina periodicitat) i les tasques a realitzar.				
Fases i calendari del projecte:						
	Set. 2019	Oct. 2019	Nov. 2019	Des. 2019	Gen. 2020	Feb. 2020
Org. Jornada- Cerca Bones Pràctiques						
Org. Jornada- Cerca Ponents						
Org. Jornada- Aspectes logístics						
Jornada						
Constitució Grup de Treball i definició de la seva dinàmica						
Activitat Grup de Treball						→

Nom del projecte:	Posada en valor de la diversitat en l'empresa						
Referència:	4.1.7						
Responsable:	Fundació Intermedia						
Calendari aproximat:	Inici:	Gener 2020		Final:	Octubre 2020		
Objectius generals:	1. Incrementar la contractació de persones de col·lectius vulnerables						
Descripció del projecte i els seus objectius:	Per tal de posar en valor la diversitat en l'empresa, això és, posar de relleu els beneficis que comporta disposar de plantilles diverses des de diferents òptiques -diversitat cognitiva i funcional, orígens diversos, edats, gèneres, situacions socials, entre d'altres- es proposa dur a terme una campanya de comunicació a la ciutadania però sobretot per les empreses del territori. La Fundació Addeco ja realitza campanyes diverses i podria ser un aliat en aquesta tasca. Es proposa fer un grup de treball on siguin les entitats socials i d'inserció les que liderin la creació de continguts, acompanyades d'empreses mercantils que vulguin vincular-s'hi.						
Fases i calendari del projecte:							
	Gen. 2020	Feb. 2020	Mar. 2020	Abr. 2020	Mai. 2020	(...)	Oct. 2020
Contacte amb la Fundació Addeco							
Creació del grup de treball per generar continguts							
Creació dels continguts de la campanya							
Definició de la campanya comunicativa per part de professionals							
Implementació de la campanya							

Nom del projecte:		Creació de Bones Pràctiques inclusives en l'empresa					
Referència:		4.2.1 (vinculat al Pacte de Ciutat)					
Responsable:		Oficina Tècnica del PLIS i Promoció Econòmica					
Calendari aproximat:		Inici:	Gener 2020		Final:	Octubre 2020	
Objectius generals:		1. Aprofitar la contractació pública com a eina de transformació social 2. Potenciar el teixit empresarial local de l'economia social i solidària					
Descripció del projecte i els seus objectius:		El Pacte de Ciutat ha de recollir recomanacions i Bones Pràctiques per a les empreses a fi i efecte de que amb les seves pràctiques no alimentin les dinàmiques d'exclusió i, en la mesura del possible, duguin a terme pràctiques inclusives per a persones i col·lectius vulnerables. Es detecta que hi ha un important coll d'ampolla en les gestories, que en algunes ocasions desaconsellen aquestes pràctiques o no reconeixen els acords empresa-treballador en alguns aspectes com el salarial. Les gestories, doncs, seran uns actors clau en la creació i difusió d'aquestes recomanacions de Bones Pràctiques. Caldrà, doncs, identificar actors interessats en participar en el Grup de Treball per la redacció de les recomanacions, treballar en aquestes i fer-ne difusió a partir d'una jornada de presentació. Es planteja oferir un servei de suport -formació, acompanyament- a aquells agents que vulguin implantar algunes recomanacions però no sàpiguin com fer-ho.					
Fases i calendari del projecte:							
	Mar. 2020	Abr. 2020	Mai. 2020	Jun. 2020	Jul. 2020	(...)	Set. 2020
Sondejar empreses, entitats i gestories interessades en participar al grup de treball							
Creació del Grup de Treball							
Redacció de les recomanacions inclusives							
Jornada de presentació i difusió al teixit econòmic							
Suport a actors que vulguin implantar recomanacions							

Taula d'Acció Comunitària

Nom del projecte:		Foment de la pràctica esportiva de les dones			
Referència:		6.5.2			
Responsable:		SIAD i Salut (PLIS)			
Calendari aproximat:		Inici:	Març 2019	Final:	Juliol de 2019
Objectius generals:		1.- Fomentar la pràctica esportiva entre les dones joves i adultes de la ciutat 2.- Optimitzar l'ús dels parcs saludables repartits a la ciutat 3.- Fomentar hàbits saludables en el col·lectiu de dones de Figueres			
Descripció del projecte i els seus objectius:		Potenciar la utilització dels parcs de salut implicant a diferents serveis del municipi que desenvolupen projectes per la promoció de les dones de la ciutat en risc d'exclusió social. El Servei de Benestar Social ha iniciat de forma pilot un Pla d'Ocupació que es diu "salut jove" on hi ha un noi i una noia contractats (agents de salut) per ajudar a la comunitat gitana a adquirir hàbits saludables, tant a joves com a adults. Es formarà als 2 agents contractats per part del Servei d'Esports municipal sobre l'ús dels parcs saludables amb recomanacions sobre la pràctica d'exercici de forma saludable. La monitora farà el monitoratge dels grups de dones del barri, com a projecte pilot.			
Fases i calendari del projecte:					
	Mar. 2019	Abr. 2019	Mai. 2019	Jun. 2019	Jul. 2019
Formació monitoratge femení					
Identificació de grups de dones interessades (població diana)					
Execució de les 1rs. sessions al grup dones del Barri Sant Joan					
Planificació altres grups dones interessades					
Estudiar viabilitat de realització de curs CIATE (Curs d'Iniciació Tècnic Esportiu)					
Valoració de la prova pilot a final del projecte i reprogramació següents passes					

Nom del projecte:	Formació per compartir la mirada i conceptes d'inclusió comunitària			
Referència:	6.2.1			
Responsable:	Oficina tècnica del PLIS i Fundació Intermèdia			
Calendari aproximat:	Inici:	Setembre 2019	Final:	Novembre 2019
Objectius generals:	1. Compartir un marc conceptual sobre la inclusió i l'acció comunitària i alinear pràctiques i objectius.			
Descripció del projecte i els seus objectius:	Es tracte d'oferir una formació al cos tècnic, tant de l'àmbit públic com privat, sobre indicadors inclusius i qüestions a tenir en compte a l'hora de planificar actuacions, per no contribuir a crear exclusió social i afavorir a que els col·lectius més vulnerables hi tinguin accés. Aquesta acció consistirà en la contractació de formacions per poder realitzar les càpsules formatives a les persones tècniques de l'administració i les entitats. Aquesta formació es complementarà amb la participació de diverses entitats vinculades als àmbits de la inclusió social amb la finalitat d'aportar la seva experiència pràctica en l'exercici de la seva tasca (Fundació Addeco, MIFAS, ALTEM, altres entitats). Es duran a terme 3 sessions en dies i horaris diferents per adaptar-se al màxim a les diverses realitats i tipologia de públic objectiu.			
Fases i calendari del projecte:				
	Set. 2019	Oct. 2019	Nov. 2019	
Contactar amb consultories especialitzades en inclusió social per contractar la formació				
Contactar amb diferents entitats per col·laborar en càpsules formatives				
Dur a terme les formacions (3 sessions)				

Calendari general

	03/19	04/19	05/19	06/19	07/19	08/19	09/19	10/19	11/19	12/19	01/20	02/20	03/20	04/20	05/20	06/20	07/20	08/20	09/20	10/20	11/20	12/20
Creació del Pacte Ciutadà per la Inclusió Social																						
Actualitzar el cens de pisos privats del 2018 i incorporació d'una part dels pisos detectats al mercat municipal de lloguer.																						
Creació de la Taula de Coordinació per la cobertura de necessitats bàsiques de Figueres.																						
Pla d'Acció contra les males praxis juvenils en el consum de tòxics																						
Reforç de l'oci alternatiu juvenil																						
Clàusules Socials per al foment de la inclusió social i el desenvolupament local																						
Posada en valor de la diversitat en l'empresa																						
Creació de Bones Pràctiques inclusives en l'empresa																						
Estudi d'una estratègia compartida per la formació de persones en situació irregular) amb l'objectiu de la precontractació i contractació laboral.																						
Formació a tècnics de l'administració i entitats per compartir la mirada i conceptes d'inclusió comunitària																						
Foment de la pràctica esportiva de les dones de la ciutat.																						

Avaluació i seguiment

Una de les tasques més rellevants que cal dur a terme és establir un mecanisme d'avaluació i seguiment del PLIS. Cal tenir present que avaluació i seguiment són coses diverses. El seguiment és una tasca continuada que es duu a terme de forma paral·lela al desenvolupament de les diverses fases del pla. L'avaluació és una anàlisi que es fa en un moment determinat i de forma retrospectiva.

El seguiment

Per tal de dur a terme el seguiment cal recollir en un quadre de comandament els diversos indicadors definits per avaluar l'assoliment en el compliment de les diverses accions, aquests indicadors, anomenats KPI (Key Performance Indicators) ens han de permetre observar si s'estan complint els terminis acordats i els graus de desenvolupament de les accions esperats.

Resulta important poder establir la data en què es presenten els indicadors de seguiment per tal de contrastar amb el calendari de cada acció si els terminis es compleixen o no. **En la Comissió de Seguiment** cal valorar els motius per què algunes fases puguin no portar el ritme esperat o, al final del període, no estar assolides al 100% i veure si aquesta manca d'assoliment interfereix o no en el compliment dels objectius i, sobretot, dels impactes que es planteja generar l'acció sobre la població.

En les fitxes dels projectes a desenvolupar s'apunta el calendari en què les diverses fases han d'estar assolides. A banda es defineixen alguns indicadors de producte que ens permeten analitzar la cobertura de les actuacions.

A més d'aquest seguiment de caràcter més quantitatiu i que permet establir si s'estan assolint els compromisos en els terminis establerts, cal generar accions de seguiment, en les reunions de la Comissió de Seguiment, que permetin una autoavaluació de caire qualitatiu integrada per preguntes de les quals es faci una recollida sistemàtica i analítica. Alguns exemples d'aquestes preguntes:

La composició i funcionament del Pla	▪ Els actors del Pla són els adequats per assolir els objectius? ▪ La periodicitat de les trobades és suficient? ▪ La comunicació interna funciona correctament?
El disseny de les actuacions	▪ Les actuacions donen resposta a les problemàtiques detectades? ▪ Es disposa dels recursos necessaris per dur a terme les actuacions planificades? ▪ Hi ha altres actors que podrien participar i millorar les accions, o fer-les més eficients? ▪ La persona responsable pot liderar aquesta actuació? ▪ S'arriba a tota la població potencialment destinatària
Resultats (outputs)	▪ Les actuacions planificades s'han desenvolupat satisfactòriament? ▪ Les persones receptores han emprat els recursos i estan satisfetes? ▪ Quin és el nivell d'aprofitament dels recursos mobilitzats?
Comunicació	▪ Comunicació cap als usuaris: és correcta, calen materials? ▪ Comunicació interna: és suficient, s'observen mancances? ▪ Comunicació cap a la ciutadania: dóna els resultats esperats, es fa prou?

L'avaluació

L'avaluació és l'instrument que permet analitzar el seguiment i millora del Pla i donar a conèixer com s'està executant. És el procés que permet la seva revisió i millora però que també permet crear espais transversals que facilitin l'intercanvi de resultats i accions realitzades del Pla a tots els actors que treballen per a la inclusió social al municipi, incorporant així una perspectiva comunitària.

Com ja s'ha comentat, l'avaluació es diferencia del seguiment perquè no és constant, sinó que es duu a terme en un moment determinat i de forma retrospectiva. A més d'aquesta diferència operativa, **l'avaluació incorpora els resultats i impactes** com a objecte d'anàlisi, mentre que el seguiment no ho fa. Cal, doncs, establir la periodicitat en la que es duu a terme l'avaluació. S'aconsella que es dugui a terme al final de la fase d'implementació, tenint en compte que és un procés intens que demanda recursos i, per tant, no es pot fer amb major periodicitat. La dedicació de l'equip tècnic al procés d'avaluació és gaire bé total.

Per tal de dur a terme l'avaluació és aconsellable emprar una diversitat de mètodes i tècniques de recerca. L'actualització d'indicadors és una tasca que cal dur a terme per veure com evolucionen certs aspectes de la realitat socioeconòmica, sense afirmar una relació directa entre el PLIS i la modificació dels indicadors, ja que resulta difícil afirmar aital relació. A banda, recomanem dur a terme recerca de tipus qualitatiu que incorpori entrevistes i grups de discussió amb persones implicades directament en els projectes, ja sigui en la seva execució com en la recepció de serveis o actuacions.

A banda de l'avaluació, que té més a veure amb els impactes, també es pot fer una avaluació global dels resultats i processos, és a dir, d'aquells elements que se n'ha fet seguiment al llarg del procés però aquesta vegada de forma retrospectiva, amb major distància i de forma global. Aquesta avaluació relacionada amb els processos, es pot fer en la Comissió de Seguiment i, després, portar la reflexió al Plenari del PLIS.

Sense perjudici de que cada projecte elabori els seus indicadors de seguiment i avaluació, apuntem de forma genèrica els objectius que cada un dels projectes pretén assolir (per aquests objectius cal dissenyar un sistema propi d'indicadors que permetin establir el seu assoliment de forma objectiva) i, per tant, seran mesura del seu èxit:

Creació del Pacte Ciutadà per la Inclusió Social	1. Signatura del pacte per part de la majoria d'empreses, equipaments i entitats locals 2. Reducció de les pràctiques que generen exclusió social en els àmbits definits en el Pacte 3. Disseny d'un sistema de seguiment dels compromisos
Actualitzar el cens de pisos privats del 2018 i incorporació d'una part dels pisos detectats al mercat municipal de lloguer.	1. Increment dels pisos buits posats a la borsa de lloguer municipal 2. Augmentar l'oferta total de lloguer de la ciutat 3. Increment dels pisos buits cedits per habitatge social
Creació de la Taula de Coordinació per la cobertura de necessitats bàsiques de Figueres.	1. Vinculació de tots els agents locals relacionats amb la cobertura de les necessitats bàsiques 2. Disseny i establiment de protocols i criteris compartits entre tots els participants 3. Creació de projectes innovadors compartits
Pla d'Acció contra les males praxis juvenils en el consum de tòxics	1. Conèixer la realitat sobre el consum i les pràctiques de consum de tòxics entre joves 2. Reducció de les afectacions en la salut del consum de tòxics 3. Reducció de l'impacte acadèmic del consum de tòxics
Reforç de l'oci alternatiu juvenil	1. Augmentar l'oferta d'oci nocturn no vinculat al consum de tòxics 2. Dissenyar un model de barraques no centrat en el consum d'alcohol
Clàusules Socials per al foment de la inclusió social i el desenvolupament local	1. Aprofitar la contractació pública com a eina de transformació social 2. Potenciar el teixit empresarial local de l'economia social i solidària
Posada en valor de la diversitat en l'empresa	1. Incrementar la contractació de persones de col·lectius vulnerables
Creació de Bones Pràctiques inclusives en l'empresa	1. Fomentar el teixit empresarial com un agent inclusiu 2. Donar suport a empreses per millorar les seves pràctiques
Estudi d'una estratègia compartida per la formació de persones en situació irregular amb l'objectiu de la precontractació i contractació laboral.	1. Foment de la via laboral com una eina de regularització administrativa 2. Augmentar la contractació de persones nouvingudes en situació vulnerable
Formació a tècnics de l'administració i entitats per compartir la mirada i conceptes d'inclusió comunitària	1. Compartir un marc conceptual sobre la inclusió i l'acció comunitària i alinear pràctiques i objectius.
Foment de la pràctica esportiva de les dones de la ciutat.	1.- Fomentar la pràctica esportiva entre les dones joves i adultes de la ciutat 2.- Optimitzar l'ús dels parcs saludables repartits a la ciutat 3.- Fomentar hàbits saludables en el col·lectiu de dones de Figueres